

FOTO: JENS B. BRUUN.

Sträckfågelräkningar vid **Falsterbo** *hösten* **2005**

MIGRATION COUNTS AT FALSTERBO IN THE AUTUMN OF 2005

Räkningar i Naturvårdsverkets regi bedrevs mellan 1 augusti och 20 november. Den övervägande majoriteten av arterna räknades medan åldern bestämdes för rovfåglar och vissa andra grupper. Dominerande västvindar och god ungproduktion ligger sannolikt bakom den förhållandevis höga totalsumman. De flesta rovfåglarna räknades i relativt höga antal medan ungfågelsandelen var något lägre än 2004. Uppgången fortsätter för flertalet ökande arter medan det finns indikationer på att trenden vänt för en del fågelarter som minskat långsiktigt. Relativt få invasionsarter passerade, men höga antal noterades för sidensvans, domherre och gråsiska.

MEDDELANDE NR 230 FRÅN FALSTERBO FÅGELSTATION

AV NILS KJELLÉN

BAKGRUND De standardiserade hösträkningarna i Naturvårdsverkets regi påbörjades hösten 1973 som en del i deras fågelmonitoring. Sedan 2001 ansvarar undertecknad för dessa räkningar som för närvarande redovisas i Fåglar i Skåne (Kjellén 2005 och tidigare). Från och med detta år påbörjas räkningarna den 1 augusti (i stället för 11 augusti). I mån av tid åldersbestämdes storkar, sångsvanar, prutgäss, rovfåglar, vissa vadare, labbar, dvärgmåsar, silltrut och tärnor för att erhålla ett mått på årets ungproduktion.

FÄLTARBETE Under perioden 1 augusti till 20 november upprätthölls daglig bevakning av sträcket. Samtliga arter räknades från gryningen fram till 14.00 vintertid. Om det vid denna tidpunkt fortfarande pågick rovfågelsträck har detta räknats fram tills det upphört. Under ett fåtal dagar, när sträcket på grund av otjänlig väderlek varit obefintligt, har räkningarna avslutats före 14.00. Nils Kjellén har räknat under hela perioden. Under tiden 11 augusti t.o.m. 10 november har räkningarna skett tillsammans med Mattias Ullman. Vi delade då upp arterna för att erhålla så god täckning som möjligt. Observationsplats har hela tiden varit den sydvästligaste udden, Nabben. Endast under ett fåtal dagar då vindarna förskjutit rovfågelsträcket mot norr har observatörerna flyttat upp till Fyren vid middagstid, för att täcka sträcket bättre. Som avlösare för någon av oss samt för att täcka sent rovfågelsträck under ett fåtal dagar har Alex Bühring, C-G Dahl och Bengt Grandin fungerat. Alla inblandade tackas varmt för sin medverkan.

Rovfågelsiffror från Stevns klint, på den danska sidan av Sundet, har som vanligt tillhandahållits av Tim Andersen. Bevakningen vid Stevns var på senhösten något sämre än vanligt med räkningar 21 dagar i augusti, 17 dagar i september, 13 dagar i oktober samt 4 dagar i november. Inga siffror har i år erhållits från Hellebäck norr om Helsingör.

RESULTAT OCH DISKUSSION Sommarvädret var relativt normalt även om det lokalt regnade mer än vanligt. Uppe i Norrland var gnagartillgången förhållandevis god i skogslandet medan fjällämmeln verkar ha kraschat under våren.

I Falsterbo ledde ostadigt väder med

lågtryckspassager till en god koncentration av främst vadare och måsfåglar under första delen av augusti. Därefter stabiliserades vädret och även rovfågelsträcket under månaden blev bra. Av tropikflyttande tättingar var ladusvala och trädpiplärka talrika, medan gulärta och de andra svalorna sträckte i förhållandevis låga antal. Dominerande västvindar gjorde att siffrorna generellt var höga under september. Det var extremt milt fram till den första nattfrosten 15-16 oktober. I samband med denna registrerades en rejäl urladdning i mitten av månaden, med rekordsiffror för ormvråk, trana och ringduva. Resten av hösten blev relativt mild med ett utdraget sträckförlopp och allmänt höga antal. I november bokfördes den hittills kraftigaste passagen av såväl gråsiska som domherre.

Totalsumman landade på drygt 2 miljoner sträckare, vilket endast överträffats fyra gånger sedan starten 1973. Arter som uppvisar en signifikant positiv respektive negativ utveckling höstarna 1973-2005 listas i Tabell 1. Jämfört med motsvarande redovisning för två år sedan (Kjellén 2004) har listan över ökande arter stigit med hela fjorton. Samtidigt är minskningen inte längre signifikant för vigg, småskrake, ormvråk, småtärna, sånglärka, järnsparv, varfågel och hämpling, även om de numera ligger strax under "strecket". Endast för ett par sparsamma sträckare, som järnsparv och rosenfink, kan den sentida ökningen relateras till bytet av sträckräknare. Allmänt gäller fortfarande att procentuellt fler tropikflyttare minskar jämfört med kortflyttarna.

ROVFÅGLAR

Liksom tidigare år har de ej åldersbestämda rovfåglarna fördelats efter bestämd procent i varje 10-dagarsperiod. Totalantal och ungfågelsandel åren 2004-2005 samt medelvärden för olika tidsperioder återfinns i Tabell 2.

Årsumman på drygt 58 000 rovfåglar har tidigare endast överträffats 1974, 1982 och 1999 och för flera arter bokfördes nytt årsbästa. Den genomsnittliga ungfågelsandelen var dock lägre än 2004 och om vi endast tittar på de tolv vanligaste arterna, faktiskt under medel för hela perioden (Tabell 2B). Gnagartillgången förefaller ha varit relativt god i Norrlands skogsland men mer normal i södra Sverige.

● TABELL 1A. ARTER SOM ÖKAR RESPEKTIVE MINSKAR I FALSTERBO

Arter som uppvisar en signifikant ökning eller minskning av sträcksiffrorna i Falsterbo perioden 1973-2005. Spearman Rank (r): * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$.

Species showing a significant increase or decrease in the number of migrants at Falsterbo 1973-2005.

Art	r	sign	Art	r	sign
Glada	0,98	***	Kråka	-0,9	***
Grågås	0,95	***	Stare	-0,78	***
Pilgrimsfalk	0,93	***	Fältpiplärka	-0,77	***
Brun kärrhök	0,9	***	Bivråk	-0,74	***
Vitkindad gås	0,86	***	Enkelbeckasin	-0,67	***
Gråhäger	0,84	***	Rödstrupig piplärka	-0,67	***
Kanadagås	0,78	***	Ladusvala	-0,57	**
Havsörn	0,78	***	Sådesärta	-0,57	**
Sjöorre	0,77	***	Knipa	-0,56	**
Mindre sångsvan	0,72	***	Skrattmås	-0,53	**
Bläsgås	0,72	***	Bergand	-0,51	**
Skäggmes	0,71	***	Backsvala	-0,51	**
Trana	0,69	***	Pilfink	-0,5	**
Fiskmås	0,69	***	Skärpiplärka	-0,48	**
Steglits	0,67	***	Vinterhämling	-0,48	**
Bläsand	0,66	***	Gulspurv	-0,48	**
Sparvhök	0,65	***	Tofsvipa	-0,47	**
Fjällabb	0,65	***	Ortolansparv	-0,47	**
Dubbeltrast	0,63	***	Berglärka	-0,45	*
Prutgås	0,61	***	Sädgås	-0,43	*
Fiskgjuse	0,58	**	Kricka	-0,4	*
Tordmule	0,58	**	Blå kärrhök	-0,38	*
Skedand	0,57	**	Turkduva	-0,37	*
Bredstjärtad labb	0,56	**	Sävsparv	-0,37	*
Gulhämling	0,56	**	Gräsand	-0,36	*
Grönfink	0,56	**	Skogsduva	-0,36	*
Sångsvan	0,53	**	Hussvala	-0,36	*
Sillgrissla	0,52	**	Gulärta	-0,36	*
Smålom	0,51	**	Hämling	-0,36	*
Gråsiska	0,5	**			
Dvärgmås	0,47	**			
Fisktärna	0,46	**			
Stjärtand	0,42	*			
Trädlärka	0,42	*			
Myrspov	0,39	*			
Stenfalk	0,38	*			
Forsärta	0,37	*			
Blåmes	0,37	*			
Kaja	0,37	*			
Grönsiska	0,37	*			

BIVRÅK *Pernis apivoris* Efter fjolårets oväntat höga siffra minskade antalet som förväntat igen. Dock utgör 4800 sträckare ändå en av de hö-

gre siffrorna från senare år. Enstaka adulta passerade från början av augusti och från den 14 augusti räknades tresiffriga antal. Passagen var

ovanligt utdragen med som mest 582 ex den 17 augusti, 579 ex den 30 augusti och 615 ex följande dag. Den första ungfågeln sågs redan 16 augusti och förhållandevis många denna månad lovade gott. Dock blev antalen under ungfågelnas sträcktopp i september en besvikelse, och möjligen var koncentrationen till Falsterbo sämre då. Sammanlagt 352 juvenila utgör endast 7 %, vilket ligger klart under medel sedan 1986 (Tabell 2B).

Häckningsresultatet verkar ha varierat en del lokalt. Från Brumunddal i Norge rapporteras om 0,22 flygga ungar per häckningsförsök (Roar Svenkerud muntl.) medan motsvarande siffra i undersökningsområdet i Dalsland var 0,67 ungar (Ilmo Södergren i brev). Helt klart var häck-

ningsutfallet klart sämre än de relativt bra åren 2003-2004.

Enstaka bivråkar passerade en bit in i oktober och sist ut var en skadad adult som sträckte den 16 oktober.

Mediandatum för gamla såväl som unga bivråkar inföll fyra dagar tidigare än genomsnittet, den 24 augusti respektive den 9 september.

Allmänt har sträcktoppen senarelagts något sedan 1986. Sträcksisfrorna uppvisar en långsiktig nedgång ända sedan 1940-talet (Rudebeck 1950, Ulfstrand m.fl. 1974, Tabell 2A). Observera dock att nedgången de senaste fem åren inte alls är lika markant som för tidigare decennier.

Bivråken minskar även i Finland där en tydlig nedgång konstaterats sedan mitten av 1980-

● **TABELL 2A. ROVFÅGELSTRÄCKET I FALSTERBO – TOTALSUMMOR**

Totalsummor för sträckande rovfåglar i Falsterbo 2004-2005 samt medeltal för olika perioder.

Totals in migrating raptors at Falsterbo 2004-2005 with means from different periods.

	2004	2005	Medel Mean	Medel 73-80	Medel 81-90	Medel 91-00	Medel 01-05
Bivråk	7026	4800	7 403	12 753	7 666	4 535	4 053
Brun glada	11	14	7	7	6	6	13
Röd glada	1355	2162	592	77	261	883	1 496
Havsörn	37	42	12	4	6	13	35
Brun kärrhök	959	1002	579	209	410	854	961
Blå kärrhök	197	243	270	335	298	189	271
Stäpphök	14	5	2	0	1	1	9
Ängshök	9	9	8	5	7	11	6
Duvhök	13	60	35	16	34	51	34
Sparvhök	24 390	27 664	17 045	9 830	17 464	19 164	23 514
Ormvråk	8 534	19 074	14 070	17 064	14 528	11 914	12 674
Fjällvråk	600	648	939	960	1 398	647	569
Mindre skrikörn	2	0	3	1	4	4	2
Kungsörn	2	6	2	1	2	3	3
Fiskgjuse	426	489	257	182	238	285	357
Tornfalk	492	1530	520	462	496	445	813
Aftonfalk	2	3	2	3	2	2	3
Stenfalk	498	224	221	168	228	206	324
Lärkfalk	42	79	50	48	54	43	60
Pilgrimsfalk	89	66	27	6	17	37	60
Totalt	44 698	58120	42 043	42 130	43 120	39 290	45 256

● TABELL 2B. ROVFÅGELSTRÄCKET I FALSTERBO – UNGFÅGELANDEL

Ungfågelsandel för sträckande rovfåglar i Falsterbo 2004-2005 samt medeltal för olika perioder.

Percentage of juveniles in migrating raptors at Falsterbo 2004-2005 with means from different periods.

	2004	2005	Medel Mean	Medel 86-90	Medel 91-95	Medel 96-00	Medel 01-05
Bivråk	13	7	12	13	10	11	13
Brun glada	18	29	14	15	14	7	26
Röd glada	73	69	78	83	76	75	76
Havsörn	49	52	38	36	36	29	52
Brun kärrhök	67	73	76	76	78	77	74
Blå kärrhök	68	72	64	60	57	66	74
Stäpphök	64	0	37	25	0	100	46
Ängshök	100	67	61	51	51	68	75
Duvhök	100	93	96	96	95	100	95
Sparvhök	85	80	78	79	80	73	78
Ormvråk	48	50	46	38	44	53	49
Fjällvråk	49	16	25	25	19	19	35
Mi. skrikörn	0	-	1	0	0	0	8
Kungsörn	100	100	57	43	64	100	75
Fiskgjuse	46	42	53	50	51	60	51
Tornfalk	86	74	76	70	75	79	81
Aftonfalk	100	100	92	50	90	100	100
Stenfalk	95	80	87	88	86	82	91
Lärfalk	90	89	86	89	84	86	85
Pilgrimsfalk	45	26	30	40	30	26	29
Medel	65	59	55	51	52	60	61
12 arter	64	57	59	59	58	59	61

talet (Honkala m.fl. 2005), medan utvecklingen i Danmark och Norge är sämre dokumenterad. Orsaken till nedgången är på intet sätt klar och flera faktorer kan tänkas spela in.

Flertalet svenska bivråkar övervintrar i tropiska Västafrika (Fransson & Pettersson 2001), där de faktiskt tillbringar större delen av sitt liv. De återfinns främst i regnskogen, och den lämpliga biotopen har successivt minskat till en yta som utgör mindre än 25 % av häckningsområdet (Bijlsma 2002). Det är därför fullt möjligt att den främsta förklaringen till den svenska beståndsnedgången återfinns i Västafrika. Det kan tilläggas att antalet sträckare i norra Israel, där i medeltal 320 000 bivråkar räknades höstar-

na 1990-1999, inte uppvisar någon minskning (Alon m.fl. 2004). Dessa fåglar häckar sannolikt i Östeuropa och Ryssland och övervintrar troligen längre öster- och söderut i Afrika.

BRUN GLADA *Milvus migrans* Den första bruna gladan sträckte den 8 augusti och följdes av ytterligare sex under månaden. Ytterligare sju räknades sedan fram till den 5 oktober. Under tre olika dagar passerade två olika ex, bland annat en adult och en juvenil tillsammans. Totalt 14 bruna glador innebär tredje året i rad med relativt höga antal, men långsiktigt finns ingen tydlig trend. Av årets bruna glador var tre fjolårsfåglar (2K) och fyra juvenila. Ungfågelsandelen

Återigen nytt årsrekord för röd glada – totalt räknades 2162 sträckare. Foto: Mikael Arinder/Skånska Bilder.

har stigit de senaste åren (Tabell 2B). Efter två år med häckning i Halland kunde ingen häckning konstaterades år 2004 (Strid m.fl. 2005). Årets fyra ungfåglar skulle dock kunna indikera häckning någon annanstans i Sydsverige. I Finland konstaterades de första häckningarna på tio år under 2002, och 2003 registrerades fem par (Björklund & Saurola 2004).

Mediandatum för de juvenila (9 september) ligger tio dagar tidigare än medel, samtidigt som de äldre i genomsnitt passerade sex dagar tidigare än normalt (29 augusti). Vid Stevns klint bokfördes 10 bruna glador, av vilka minst fyra inte sågs i Falsterbo.

RÖD GLADA *Milvus milvus* Redan den 9 augusti passerade 16 glador, men annars var antalen blygsamma fram till en mindre topp i mitten av september. En kraftig sträcktopp kring månads-skiftet gav 367 ex den 30 september, 329 ex den 3 oktober och 199 ex två dagar senare. Efter 175 ex i samband med kalluftsgenombrottet den 15 oktober minskade antalen snabbt och i november räknades endast 39 ex.

Totalt 2162 glador innebär en rejäl putsning av det gamla årsbästa på 1445 ex från 2003. Den långsiktiga ökningen förefaller således att fortsätta i oförminskad takt.

I och med att Per-Olof Andersson valt att sluta följa häckningarna inom provytan i södra Skåne har vi inte längre något mått på häckningsutfal-

let, som under perioden 1987–2004 legat så högt som 1,7 flygga ungar per häckningsförsök.

Rapporterade minskningar inom gladans kärnområden i västra Europa gör att det svenska beståndet blir allt viktigare globalt sett och en ny beståndsuppskattning känns angelägen. En sådan kan göras med hjälp av data insamlade i det gamla gladprojektet i WWF:s regi (Kjellén 1999).

Vi utgår från de 1495 ungfåglar som sträckte i Falsterbo och antar att de fortfarande utgör 70 % av de ungfåglar som lämnar landet. Lägg till 11 % av uppskattningsvis 1500 övervintrare och räkna upp antalet med 10 % som antas ha omkommit under hösten. Detta ger 2531 juvenila som med ungproduktionen ovan skulle motsvara 1489 par. Lägg till cirka 100 par utanför Skåne (Strid m.fl. 2005) och vi slutar på 1600 par i landet.

I Danmark är gladan fortfarande förvånansvärt sällsynt och föremål för ett nystartat räddningsprojekt. År 2004 fanns endast 24–27 par (Nyegaard & Grell 2005). Ungproduktionen är klart sämre än i Sverige och man har fortfarande problem med direkt och indirekt (betat kött) förföljelse.

Mediandatum blev 7 oktober för adulta och 3 oktober för de juvenila, vilket är i linje med genomsnittet sedan 1986. Majoriteten av de adulta gladorna tillbringar vintern i Skåne. Även om ungfågelsandelen på 69 % är lägre än nor-

malt (Tabell 2B), är det tveksamt om andelen adulta som lämnar Sverige vintertid ökat påtagligt på senare år. Gladorna är numera mer utspridda över landskapet och det verkar ännu som om vinterfödan räcker till. Detta är positivt då överlevnaden sannolikt är bättre för övervintarna och en viktig anledning till det svenska beståndets snabba expansion.

Vid Stevns klint räknades 1344 glador, vilket motsvarar 62 % av antalet i Falsterbo.

HAVSÖRN *Haliaeetus albicilla* Det går bra för havsörnen i Norden, vilket speglas väl av siffrorna från Falsterbo. Under året steg den skånska populationen till minst fyra par (Ivarsson 2005). I Danmark, dit arten spritt sig från Tyskland, fanns 12 par 2004 (Nyegaard & Grell 2005). I Finland häckade uppskattningsvis 300 par 2004 efter en fördubbling på endast åtta år (Stjernberg m.fl. 2005).

De senare åren har de första havsörnarna, främst yngre subadulta, setts redan i början av augusti. I år sträckte 1 ex den 9 augusti och 2 ex den 15 augusti. Sammanlagt 11 sträckare i september är också en hög siffra. Passagen fortsatte i oktober med som mest 4 ex den 16 oktober, 5 ex följande dag och 5 ex den 24 oktober. Säsongen avslutades med 6 örnar i november. Sammantaget en ovanligt utdragen passage där mediandatum för såväl juvenila som subadulta inföll 16 oktober, följt av adulta den 24 oktober.

Totalt 42 havsörnar överträffas endast av de 47 som bokfördes 2003. Av sträckarna var 5 adulta, vilket är en högre andel än normalt. Dessutom 15 subadulta och 22 ungfåglar. Ungfågelsandelen har de senaste fem åren varit klart högre än tidigare (Tabell 2B), vilket möjligen speglar en bättre ungfågelsproduktion. Vid Stevns klint räknades 24 havsörnar under hösten, varav minst två inte sågs i Falsterbo. Flertalet år är denna andel klart högre.

ORMÖRN *Circaetus gallicus* En äldre ormörn vände inne över Falsterbohalvön såväl den 2 som den 13 augusti. Det kan mycket väl ha rört sig om olika individer, men inget i dräkten avslutar att det var samma fågel. Sammanlagt har 13 ormörnar setts sedan 1973 vilket innebär ett snitt på en vartannat år. Mediandatum för samtliga observationer ligger den 3 september.

BRUN KÄRRHÖK *Circus aeruginosus* Mindre antal sågs flertalet dagar under augusti, med första högre siffra, 68 ex, redan den 9:e. Därefter inföll ytterligare tre dagar med drygt 60 fåglar i mitten av månaden och årsbästa på 98 sträckare den 31 augusti. Efter en jämn passage i september registrerades mindre antal fram till den 16 oktober.

Sammanlagt 1002 bruna kärrhökar innebär den tredje högsta siffran hittills, även om ökningstakten verkar ha avtagit något de senaste åren. Möjligen börjar nu näringsunderlaget bromsa en vidare expansion. I Finland har arten ökat sakta mellan 1986 och 2004, men sammanlagt finns där fortfarande under 200 par (Honkala m.fl. 2005). I Storbritannien har beståndet ökat från under 50 par 1983 till 250 par 2002 (Ogilvie 2004), en snabbare uppgång än i Sverige under motsvarande tid.

Mediandatum för ungfåglar inföll ovanligt tidigt, den 22 augusti, medan adulta hanar och honor kulminerade ett par dagar senare än normalt, den 6 respektive 2 september. Årets ungfågelsandel (73 %) är något lägre än genomsnittet. Den årliga variationen är förhållandevis liten, och det är oftast svårt att säkert uttala sig om häckningsutfallet enskilda år. En allmän nedgång av ungfågelsandelen sedan 1990-talet (Tabell 2B) speglar dock möjligen den ökande tätheten.

Flertalet höstar har honorna dominerat bland de adulta sträckarna och årets 43 % ligger strax under genomsnittet sedan 1986. Av någon anledning har andelen hanar successivt ökat något. Bland hanarna utgjordes 15 % av fjolårsfåglar (2K), med mediandatum den 11 september.

Vid Stevns klint summerades 455 ex vilket utgör 45 % av Falsterbosiffran.

BLÅ KÄRRHÖK *Circus cyaneus* De första sträckarna bokfördes redan under den första augustidekaden, och 8 ex den 30 augusti är en relativt hög siffra så tidigt på säsongen. Detta datum registrerades även årets första ungfågel. Därefter hade arten en relativt jämn passage resten av säsongen (Tabell 3). Årsbästa inskränkte sig till 19 ex den 16 september, medan tvåsiffriga antal räknades under ytterligare sex dagar. Flest passerade i mitten av oktober, men 16 % i november är en förhållandevis hög andel. Mediandatum

för honorna inföll normalt den 16 september medan såväl hanarna som ungfågarna kulminerade senare än vanligt den 5 respektive 15 oktober. Allmänt har en generell senareläggning av sträcket ägt rum sedan 1970-talet. Jämfört med ett genomsnitt på 43 % var andelen hanar bland de adulta rekordhög med 57 %.

Sammanlagt 243 blå kärrhökar är klart fler än föregående år och endast något under medel för hela perioden (Tabell 2A). Orsaken är rimligen i första hand att smågnagartillgången i Norrlands skogsland var bättre. Detta styrks av att ungfågelsandelen på 72 % var klart högre än genomsnittet. Uppgången är dock inte lika påtaglig som för tornfalken med huvudförekomst i samma område.

Trots en viss återhämtning jämfört med 1990-talet så ligger den blå kärrhöken kvar på listan över signifikant minskande arter (Tabell 1). Även om de flesta blåhökarna sannolikt har svenskt ursprung, ingår sannolikt en del finska häckare. Där har beståndskurvan pekat neråt 1996-2004, medan antalen ökade något under 1980-talet (Honkala m.fl. 2005).

Vid Stevns klint räknades totalt 115 blå kärrhökar vilket utgör 47 % av antalet i Falsterbo. Även om dagssiffrorna generellt var lägre räknades klart fler på den danska sidan under fem olika dagar. Variationen är ofta förhållandevis stor för denna bredfrontsflyttare.

STÄPPHÖK *Circus macrourus* Stäpphöken var tidigare en sällsynt gäst i Falsterbo med endast två sträckare under 1970-talet, vilket ökade till 11 under 1980-talet och 10 på 1990-talet. Efter upp till 14 sträckare de senaste fyra åren är höstens fem fåglar snarast förhållandevis lågt. Fjölårshanar (2K) observerades den 30 augusti samt 1 och 5 september. Senare passerade äldre hanar (3K+) 16 och 17 september.

Vid Stevns klint registrerades de båda första hanarna, och dessutom en adult hona, den 24 september. Mediandatum för årets hanar, den 6 september, är fem dagar tidigare än genomsnittet. Detta kan förklaras av den höga andelen yngre hanar, vilka generellt sträcker tidigare än adulta.

Intressant är avsaknaden av ungfåglar, vilka utgör hälften av totalt 60 sträckare under perioden 1973-2005. Även om det under hösten sågs

en del ungfåglar i övriga landet så är det kanske så att en del av de äldre fåglar som passerar Falsterbo sträckt förbi även tidigare år.

Vi vet inte riktigt vad som händer i häckningsområdet norr om Svarta och Kaspiska haven, men kanske håller stäpphöken på att sprida sig västerut.

ÄNGSHÖK *Circus pygargus* Totalt rapporterades 14-15 häckningar utanför Öland 2004, vilket utgör en uppgång jämfört med de två närmast föregående åren. På Öland fanns 31 par, en minskning med 25 % på tio år (Strid m.fl. 2005).

I Danmark registrerades 31 par 2004. Av dessa häckade ett par på norra Jylland och resten vid Vadehavet på sydvästra Jylland. Beståndet har minskat successivt och framtidsutsikterna bedöms vara ogynnsamma (Nyegaard & Grell 2005).

Antalet sträckare i Falsterbo sjönk från slutet av 1980-talet fram till 2003, varför nio sträckare de två senaste höstarna snarast utgör ett trendbrott (Tabell 2A). Längsiktigt har dock de årliga fluktuationerna varit relativt stora utan någon tydlig trend.

Sträcket inleddes den 14 augusti då en hane, en hona och en ungfågel passerade. Därefter enstaka juvenila 17 och 18 augusti samt två dylika följande dag. Sist ut var en 2K hona den 22 augusti och en ungfågel den 29:e. Ingen av ovanstående sågs på den danska sidan, där i stället två hanar noterades den 31 augusti. Detta innebär ett visst tidsmässigt överlapp med stäpphök även i år. Ungfågelsandelen på 67 % ligger något över genomsnittet (Tabell 2B).

DUVHÖK *Accipiter gentilis* Den första sträckaren passerade den 16 september, vilket är ovanligt tidigt. En mindre topp i samband med kallluftsgenombrottet i mitten av oktober inskränkte sig till 10 ex. I stället var det i november som flertalet duvhökar räknades in med en markant topp på 14 ex så sent som den 17:e. Årssumman på 60 ex har faktiskt bara överträffats tre gånger tidigare (höstarna 1991, 1992 och 1994). Efter en uppgående trend från början av 1970-talet till början av 1990-talet sjönk antalet sträckare drastiskt till ett bottenvärde på en hösten 2000. Därefter har det ökat igen.

Hela 60 duvhökar passerade Falsterbo hösten 2005. Foto: Jens B Bruun.

Många ornitologer upplever en minskning av duvhök i markerna de senare åren. Arten är för sällsynt för att ge några tillförlitliga resultat i Häckfågeltaxeringens fria punktrutter. I standardrutterna från och med 1996 uppvisar duvhöken däremot en klart negativ, om än ej signifikant nedgång. Vinterfågelräkningarna, som pågått sedan 1975, uppvisar däremot ingen tydlig trend (Lindström och Svensson 2006).

Häckfågelinventeringarna i Finland visar på en svag nedgång sedan 1982 (Honkala m.fl. 2005). I en studie från Norge uppskattades duvhöksbeståndet till 10 000 par 1890, 2725 par 1992 och 1765 par 2000 (Grønlien 2004). Den viktigaste orsaken till minskningen anses vara moderniseringen av skogsbruket. Eftersom en motsvarande omställning av skogsnäringen ägt rum i Sverige borde det ha lett till en nedgång även hos oss. Mer osäkert är om detta motverkas av att förföljelsen minskat något.

Det är främst ungfåglar som lämnar landet via Falsterbo. Av årets sträckare utgjordes dock fyra av adulta hanar, vilket innebär att ung-

fågelsdominansen var något lägre än genomsnittet (Tabell 2B). Av de juvenila utgjordes 73 % av hanar vilket överensstämmer med genomsnittet sedan 1988. Den sena sträcktoppen gjorde att mediandatum för samtliga kategorier blev senare än normalt. För de adulta hanarna så sent som den 16 november.

SPARVHÖK *Accipiter nisus* Sträcket var som vanligt i gång från början av augusti, även om antalen inte började öka rejält förrän i mitten av månaden. Flera höga dagssiffror inkluderade 1287 den 18 augusti, 1325 den 30 augusti och årsbästa med 1757 sträckare följande dag. Att de tre högsta antalen bokfördes i augusti, då sträcket helt domineras av unga honor, är helt unikt. Förklaringen kan dock rimligen inte vara annan än att sträcket koncentrerades bättre än senare under hösten. Antalen minskade sedan något i september med 1146 den 10:e som enda riktigt höga dagssiffror. En jämn passage registrerades sedan resten av hösten med successivt minskande antal (Tabell 3). Notabelt är att ingen topp re-

gistrerades i samband med kalluftsgenombrottet i mitten av oktober. Sannolikt sträckte sparvhökarna då högt och spritt i det fina vädret, varför de helt enkelt inte uppträcktes från Nabben. Årsumman slutade på 27 664 vilket endast överträffats tre tidigare höstar. Efter en relativt kraftig uppgång de första 29 åren har antalen där efter legat mer stabilt på en hög nivå. I Finland registrerades en topp 1990. Utvecklingen har sedan varit negativ varför beståndet nu är nere på ungefär samma nivå som i början av 1980-talet (Honkala m.fl. 2005).

Vid Stevns klint räknades 6727 ex vilket endast utgör 24 % av antalet i Falsterbo. Flertalet dagar med bevakning på båda sidor var antalet klart lägre på den danska sidan men toppdagen 31 augusti räknades 1567 ex vid Stevns.

De unga honorna kulminerade fem dagar tidigare än normalt den 31 augusti, och de unga hanarna två dagar tidigare den 26 september. Motsvarande adulta kategorier var istället sju respektive fem dagar senare än genomsnittet, den 24 respektive 28 oktober. Långsiktigt har mediandatum för samtliga sparvhökar tidigare lagts från den 1 oktober under 1970-talet till 25 september efter 2000-talet.

Eftersom ungfågeln sträcker tidigare skulle detta kunna indikera att ungfågelandelen generellt ökat. Materialet från och med 1986 visar dock ingen sådan ökning (Tabell 2B). Årets 80 % ligger strax över medel, sannolikt främst en effekt av förhållandevis låga sträcksiffror under senhösten. Könskvoten var helt jämn bland de adulta sparvhökarna, medan honorna dominerade bland ungfågeln med 59 %. Detta är en följd av de höga augustisiffrorna, medan genomsnittet sedan 1986 ligger på 48 % unga honor.

ORMVRÅK *Buteo buteo* Antalen i augusti var som vanligt blygsamma. Efter en mindre topp i mitten av september räknades 1136 ormvårar på månadens sista dag, följt av 1251 ex tre dagar senare. Redan den 13 oktober sågs 1785 ex, men den verkliga urladdningen kom i samband med den första nattfrost. Den 15 oktober blev en minnesvärd sträckdag och det var bra fart på ormvårarna redan från gryningen. Utsträcket ägde rum på relativt hög höjd i två-tre korridorer på båda sidor om Nabben. Summan sluta-

de på 7923 sträckare, jämfört med 5692 på den danska sidan. Detta utgör den högsta dagsiffran i modern tid, även om den naturligtvis bleknar jämfört med de drygt 16 000 som räknades den 25 september 1959. Den 16 oktober passerade ytterligare 1301 ormvårar, men sedan minskade antalen snabbt. Notabelt är dock att 442 ex sträckte så sent som i andra novemberdekaden. Summan på 19 074 har sedan 1973 endast överträffats höstarna 1974, 1977 och 1982 (samtliga uppräknade siffror). Dock bokfördes 18 500 ormvårar så sent som 1999. Årsumman vid Stevns klint slutade på 9887 vilket motsvarar 52 % av Falsterbos antal.

Höstens höga siffra medförde att ormvårken halkade ner från listan över signifikant minskande arter, men utvecklingen under perioden 1973-2005 är allmänt negativ (Tabell 2A). En tänkbar förklaring till minskningen är att fler ormvårar övervintrar i landet efterhand som vintrarna generellt blivit mildare, vilket stöds av en uppgång i Vinterfågelräkningen (Lindström & Svensson 2006). En annan möjlighet är att en större andel av sträckarna väljer att korsa Öresund uppe i norr. Siffrorna från vårsträcket förbi Skagen och Hellebäck i Danmark uppvisar ingen generell minskning. Inte heller Häckfågeltaxeringens fria punktrutter sedan 1975 visar på någon minskning, medan en signifikant ökning registrerats i Standardrutterna som inleddes 1996 (Lindström & Svensson 2006). I de finska häckfågeltaxeringarna syns däremot en nedåtgående trend i hela landet sedan 1990 (Honkala m.fl. 2005).

Ungfågelsandelen i Falsterbo har sedan åldersbestämningen inleddes 1986 legat betydligt högre än hos övriga vrårar. Årets 50 % juvenila ligger något över genomsnittet och generellt har andelen juvenila ökat något under perioden (Tabell 2B). Detta skulle kunna bero på att ungfågelsproduktionen blivit bättre, att fler adulta övervintrar, eller att proportionellt fler äldre fåglar sträcker över norra Öresund. Totalt 9470 adulta ormvårar utgör den högsta siffran sedan åldersbestämningen inleddes 1986. Om vi istället jämför antalet juvenila under hösten med det genomsnittliga antalet adulta sträckare stiger ungfågelsandelen till 60 %.

Mediandatum för såväl adulta som juvenila inföll på toppdagen den 15 oktober, vilket är tio respektive två dagar senare än medel. Om

I samband med ett kallluftsinbrott den 15 oktober passerade 7923 ormvråkar Nabben. Foto: Jens B Bruun.

vi jämför mediandatum för alla ormvråkar har datum senarelagts från 5 oktober på 1970-talet till 10 oktober på 2000-talet. Möjligen är detta en effekt av global warming.

FJÄLLVRÅK *Buteo lagopus* Den första fjällvråken sträckte ut redan den 4 september, men sträcket tog inte fart på allvar förrän i början av oktober. Som mest räknades 75 sträckare den 5 oktober och 91 följande dag. Däremot var antalet rätt blygsamma i samband med ormvråkstoppen i mitten av månaden. Sammanlagt 648 är något högre än föregående år och en för senare år hyfsad siffra (Tabell 2A).

Bortsett från en liten uppgång i samband med en mindre gnagartopp 2001 har en långsiktig nedgång ägt rum sedan slutet av 1970-talet. Med undantag för 2001 och 2004 har ungfågelsandelen hos fjällvråken sedan 1986 varit betydligt lägre än för ormvråken. Årets 16 % ligger klart under medel (Tabell 2B), och det är uppenbart att fjällvråken lyckats betydligt sämre med häckningen än 2004. Detta i viss kontrast till de båda övriga nordliga smågnagarspecialisterna,

blå kärrhök och tornfalk, varför gnagartillgången uppenbarligen varit sämre i fjällregionen.

Mediandatum för de adulta fjällvråkarna inföll tre dagar tidigare än normalt den 7 oktober medan ungfågeln kulminerade normalt den 16 oktober. Långsiktigt finns ingen trend beträffande artens tidsmässiga passage.

Vid Stevns klint var bevakningen förhållandevis dålig under senhösten och sammanlagt 193 fjällvråkar utgör endast 30 % av Falsterbosumman.

STÖRRE SKRIKÖRN *Aquila clanga* För andra gången sedan 1986 noterades ingen mindre skrikörn i Falsterbo under hösten och den allmänna trenden är avtagande.

Däremot innebär två större skrikörnar ett resultat över medel och här har en viss uppgång ägt rum under senare år. En 2K-fågel var nere och vände 11 och 13 september men sågs därefter ej mer. Sedan vände en ungfågel 3 och 7 oktober och sannolikt var det den som sågs insträcka vid Stevns klint den 16 oktober. Mediandatum för totalt 26 större skrikörnar infaller den

Ung kungsörn vid Falsterbo 18 oktober. Foto: Jens B Bruun.

30 september, vilket är nästan en månad senare än motsvarande för den mindre arten.

STÄPPÖRN *Aquila nipalensis* En stäppörn inne på sitt andra kalenderår vände 17 september och 2-3 oktober. Sannolikt var det samma fågel som senare sågs på Själland varför den uppenbarligen sträckte ut någon annanstans.

Stäppörn har nu setts sex av de senaste tio åren vilket innebär en liten ökning jämfört med tidigare. Mediandatum för de sammanlagt 16 stäppörnarna ligger den 14 september.

KEJSARÖRN *Aquila heliaca* En 2K kejsarörn var nere och vände 8-9 september 2004. Öرنen fanns därefter i Börringe-Näsbyholmsområdet under större delen av oktober och dök sedan upp i Halland i januari 2005. Den 16 oktober var öرنen (nu 3K) åter nere och vände vid Nabben men valde åter att återvända inåt land. Den har sedan setts sporadiskt i Näsbyholmsområdet åtminstone till februari 2006.

Sammanlagt har endast fyra kejsarörnar setts i Falsterbo sedan 1973, bland annat den fågel som sågs sträckta förbi flertalet höstar 1981-1992.

KUNGSÖRN *Aquila chrysaetos* Redan den 11 september noterades en insträckande kungsörn vid Stevns klint. I samband med kallluftsgenom-

brottet sträckte en ungfågel vid Nabben den 15 oktober, följt av två nästa dag och en den 18 oktober. Senare passerade ytterligare ungfåglar 24 oktober och 18 november. Av dessa sågs fyra på den danska sidan. Totalt sex sträckare överträffas endast av åtta hösten 1981. Genomsnittet är så lågt som två (Tabell 2A) och en svag uppgång de senaste åren speglar sannolikt främst ökningen av det skånska beståndet som i dagsläget torde omfatta minst 10 par (Bengtsson 2005). Den svenska stammen ligger på maximalt 500 par (Hemmingsson & Tjernberg 2004).

Årets median den 17 oktober överensstämmer med genomsnittet för hela perioden.

DVÄRGÖRN *Hieraaetus pennatus* En mörk 2K-fågel sträckte med bivråkar den 15 augusti. Totalt har sju dvärgörnar noterats sedan 1973 med föregående för så länge sedan som 1991. Av dessa var tre ljusa och fyra mörka med samlad median den 1 september.

FISKGJUSE *Pandion haliaetus* Enstaka fiskgjusar sträckte från början av augusti. Den 14 augusti rådde god sikt och den svaga vinden vred under dagen från SV till SO. Fram till kl. 11 hade det passerat 13 gjusar. Vi flyttade då upp till Fyren och en gles ström av fiskgjusar fortsatte fram till räkningarna avslutades 17.00. Dagssumman slut-

ade på 96 ex vilket är den i särklass högsta hitills. Adulta fåglar dominerade klart med 52 bestämda jämfört med 13 juvenila.

Även senare under månaden var passagen god med som mest 29 ex den 18 augusti och 39 sträckande den 31:e. Därefter minskande antal i september och fyra gjusar i oktober fram till den 16:e. Sammanlagt 489 ex innebär nytt årsbästa med den uppräknade siffran på 440 fiskgjusar från 1982 som tvåa.

Trots relativt stora årliga variationer pekar kurvan svagt uppåt under hela perioden och ökningen är klart signifikant (Tabell 1). Det svenska beståndet är det största i Europa och skattades till 3600 par efter riksinventeringen 2001 (Rytman 2004), vilket innebär en kraftig uppgång sedan den förra inventeringen 1971.

I Finland har fiskgjusen ökat från drygt 600 par i början av 1970-talet till 926 par 2004. Det genomsnittliga häckningsutfallet detta år låg på 1,63 ungar, vilket ligger nära medel för hela perioden (Saurola 2005). I Danmark hittades inga aktiva bon under 2004 (Nyegaard & Grell 2005). På de Brittiska öarna har beståndet ökat från 62 par 1990 till 163 par 2002, vilka i medeltal producerade 1,3 ungar (Ogilvie 2004).

Ungfågelsandelen på 42 % ligger något under genomsnittet (Tabell 2B). Den höga årssiffran berodde således inte på att häckningen gått ovanligt bra, utan på en ovanligt hög koncentration av adulta. Mediandatum för gamla fåglar inföll rekordtidigt på toppdagen den 14 augusti, medan ungfågarna kulminerade mer normalt den 30 augusti.

Vid Stevns klint räknades 190 fiskgjusar varav 45 ex den 14 augusti och dagsiffrorna låg som vanligt klart under Falsterbos hos denna bredsfrontsflyttare.

TORNFALK *Falco tinnunculus* Dagsiffrorna började öka redan i mitten av augusti och den 18:e bokfördes hela 154 tornfalkar. Därefter minskade antalen fram till en exceptionell topp på 210 sträckande den 31 augusti (106 vid Stevns klint) vilket utgör nytt dagsrekord. Denna dag rådde sydostvind och majoriteten räknades uppe vid Fyren på eftermiddagen. Sträcket var fortsatt bra i början av september och 158 ex den 6:e innebär att det gamla dagsrekordet överträffades för tredje gången under hösten! Höga tornfalks-

siffror har ofta räknats i sydostvindar och kanske gynnas den inte lika påtagligt av västvindar som flertalet rovfåglar. Efter en mindre topp i slutet av september var antalen som vanligt blygsamma senare under hösten (Tabell 3).

Sammanlagt 1530 tornfalkar innebär ett nytt årsbästa som ligger tre gånger över genomsnittet under perioden 1973-2004 (Tabell 2A). Den enda siffra som kommer i närheten är den uppräknade siffran 1081 från det senaste riktigt goda gnagaråret 1982.

Långsiktigt uppvisar tornfalken till skillnad från blå kärrhök och fjällvråk ingen minskning under perioden 1973-2005. Under senare år har samvariationen varit störst med den förstnämnda arten, som liksom tornfalken främst häckar i skogslandet. I Finland har en konstant uppgång registrerats sedan slutet av 1980-talet, mycket tack vare en massiv holkuppsättning. År 2004 bokfördes 1288 bon (Honkala m.fl. 2005).

Ungfågelsandelen på 74 % ligger obetydligt under genomsnittet (Tabell 2B), vilket skulle kunna tolkas som att rekordsiffran inte beror på en ovanligt lyckad häckningssäsong. Ungfågarna är dock mer koncentrerade till Falsterbo, och om vi jämför med det genomsnittliga antalet adulta sedan 1986 stiger ungfågelsandelen till rekordhöga 89 %.

Intressant är att 404 adulta tornfalkar sträckte jämfört med ett genomsnitt på 135. Detta måste innebära att sträcket, liksom för fiskgjuse, koncentrerades till Falsterbo mer än normalt.

Passagen var något tidigare än vanligt med mediandatum för såväl juvenila (31 augusti) som adulta (2 september) en vecka före genomsnittet. Totalantalet vid Stevns klint utgör endast 24 % av Falsterbos.

AFTONFALK *Falco vespertinus*

I Finland registrerades en invasion av främst unga aftonfalkar i slutet av augusti. Höstupp-trädandet i Sverige blev dock mindre imponerande. Från Nabben noterades enstaka juvenila den 1, 6 och 7 september.

Genomsnittet under perioden 1973-2005 ligger på två fåglar och långsiktigt kan ingen direkt ökning spåras, till skillnad från stäpphök som delvis häckar i samma område.

Årets mediandatum, den 6 september, ligger två dagar senare än medel.

STENFALK *Falco columbarius* Efter årsbästa två höstar i rad utgör årets 224 sträckare en mer normal siffra (Tabell 2A). Till skillnad från tornfalken är det uppenbart att stenfalken gynnas av lite kraftigare västvindar, då fåglarna flyger lågt och därmed blir lättare att upptäcka från Nabben.

Den första sträckaren sågs den 14 augusti och uppträdandet i slutet av månaden var klart högre än vanligt med 10 ex den 29:e och 18 ex den 31 augusti. Därefter skedde en jämn passage hela september, med som mest 12 ex den 9:e, 11 ex den 16:e och 11 ex den 29:e. Arten sträckte i minskande antal i oktober och endast fyra fåglar inräknades i november.

Även om stenfalken främst tar småfåglar brukar antalen generellt vara högre efter goda gnagarår i fjällen. Artens förhållandevis låga totalsiffra kombinerat med en låg ungfågelsandel hos fjällvråk speglar därför sannolikt en dålig gnagartillgång i fjällregionen.

Årets mediandatum för de juvenila, 17 september, ligger fyra dagar tidigare än medeltalet sedan 1986. Ungfågellarna koncentreras klart mer än adulta till Falsterbo även om årets andel var något lägre än normalt (Tabell 2B). På den danska sidan räknades 83 stenfalkar vilket motsvarar 37 % av Falsterbosiffran. Som vanligt var överensstämmelsen enskilda dagar förhållandevis dålig.

Efter flera goda siffror de senaste åren ligger stenfalken numera på listan över arter som uppvisar en signifikant ökning (Tabell 1). Eftersom inga regelbundna taxeringar görs i häckningsområdet torde Falsterbosiffrorna vara det bästa måttet på populationsutvecklingen i landet. Den lilla finska populationen ökade något 2003-2004, men är långsiktigt stabil (Honkala m.fl. 2005).

LÄRKFAK *Falco subbuteo* Redan den 3 augusti bokfördes den första lärfalken, men sträcket tog som vanligt inte fart förrän i slutet av månaden. En rejäl sträcktopp kom i samband med vindar från SO-sektorn den 6 september då 25 räknades, vilket utgör nytt dagsrekord. Till skillnad från flertalet rovfåglar ses ofta fler lärfalkar i ostvind. Dock visar återfynden av svenska ungfåglar på en sydsydvästlig sträckriktning (Fransson & Pettersson 2001). Den 10 september not-

erades sju sträckare och följande dag 8 ex. Därefter skedde en successiv minskning fram till den 2 oktober. Totalt 79 lärfalkar har endast överträffats höstarna 1974 och 1983.

Långsiktigt antyder sträcksisfrorna från Falsterbo ett relativt stabilt bestånd. Häckfågeltaxeringarna från Finland visar en svag uppgång sedan början av 1980-talet (Honkala m.fl. 2005). I Danmark är lärfalken betydligt mer sällsynt än hos oss, och 2004 registrerades endast sju par, även om beståndet torde ligga på minst det dubbla (Nyegaard & Grell 2005).

Ungfågelsandelen var som vanligt mycket hög med 89 % (Tabell 2B). Mediandatum för såväl adulta som juvenila inföll på toppdagen den 6 september, vilket är något senare respektive något tidigare än normalt. Bland de adulta ingick åtminstone två fjolårsfåglar.

Från Stevns klint räknades 15 lärfalkar under hösten, varav endast en på toppdagen 6 september. Detta utgör en lägre andel än normalt jämfört med Nabben.

PILGRIMSFALK *Falco peregrinus* Redan under första augustidekaden registrerades tre sträckare. Passagen var sedan rätt jämn fram till senhösten (Tabell 3). Som mest räknades 4 ex den 13 september och 6 ex den 2 oktober. Det senare utgör den högsta siffran under perioden 1973-2005. Sammanlagt inräknades 66 pilgrimsfalkar, vilket visserligen är klart lägre än 2004 men långsiktigt en mycket bra siffra. Som vanligt rastade enstaka falkar på Måkläppen under kortare eller längre perioder och bjöd på ett antal spektakulära jaktuppvisningar.

Det svenska beståndet fortsätter att öka och omfattade 2004 minst 135 par (Strid m.fl. 2005) och i Skåne fanns 2005 minst 3 par (Strid 2005). I Danmark häckade 2004 ett par vardera på Möns klint och Bornholm (Nyegaard & Grell 2005).

Ungfågelsandelen har hela tiden varit betydligt lägre än för de mindre falkarna och årets 26 % ligger endast något under genomsnittet sedan 1986 (Tabell 2B). Hanarna dominerade, liksom flertalet år något, såväl hos de adulta som bland de juvenila. De adulta hanarna kulminerade den 6 september följda av adulta honor 10 september, unga hanar den 29 september och unga honor den 8 oktober. Detta innebär

Den 6 september noterades nytt dagsrekord med 25 sträckande lärfalkar. Foto: Jens B Bruun.

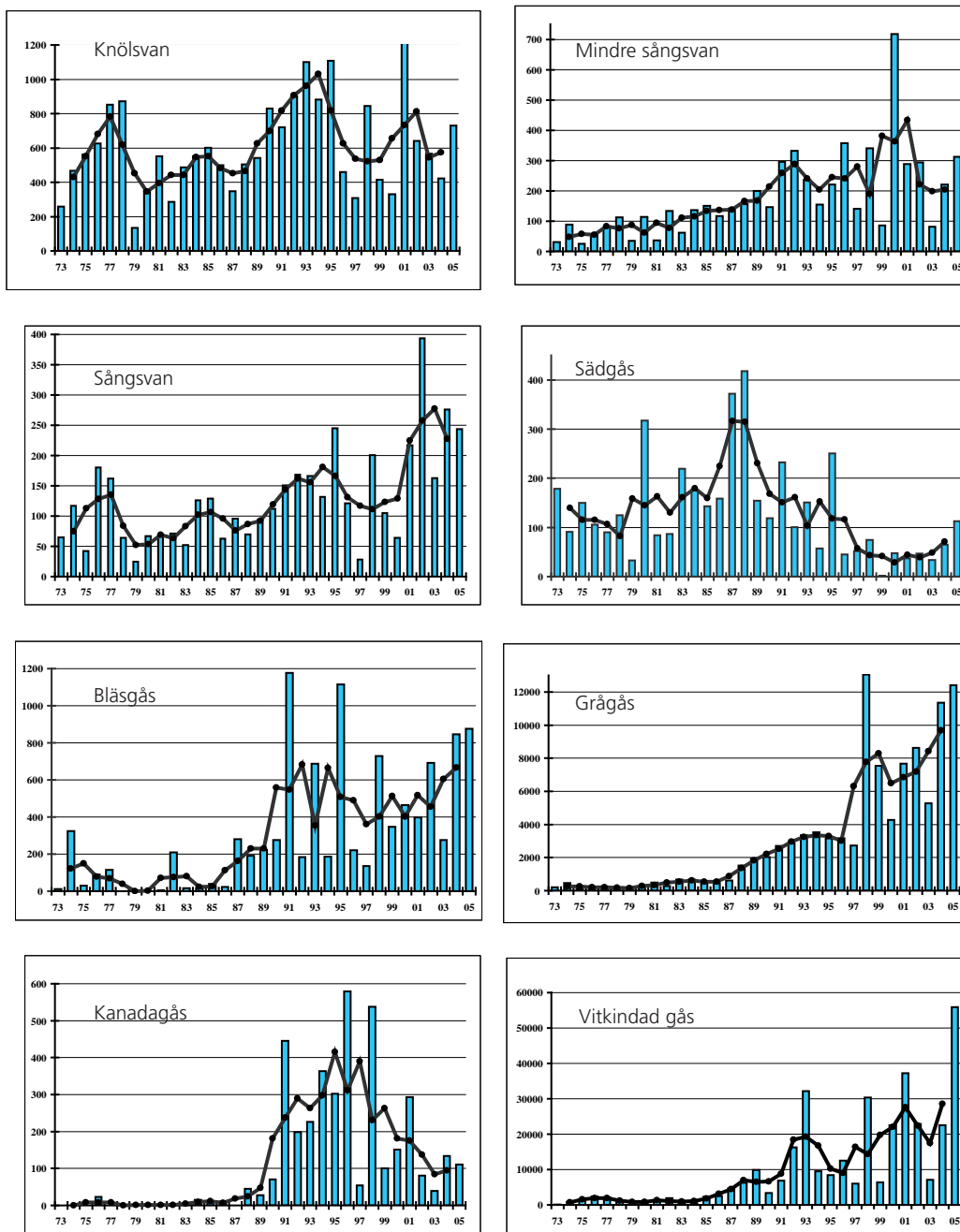
att sträcket av adulta fåglar låg något tidigare än vanligt medan ungfågelspassagen skedde något senare.

Vid Stevns klint räknades höga 30 pilgrimsfalkar under hösten. En jämförelse av sträcktider visar emellertid att cirka 20 av dessa inte sågs på den svenska sidan. Det är lätt att missa enskilda individer då sträcket går på bred front och varierande höjd.

ÖVRIGA ARTER I Tabell 3 redovisas uppträdandet av samtliga arter uppdelat på 10-dagarsperioder. Här återfinns även medeltalet sträckare för perioden 1973-2004. I samband med specialstudierna av rovfåglar sedan 1986 har ett antal mer sparsamma sträckare räknats vid sidan om. I de fall där mina siffror ligger väsentligt över, men är signifikant korrelerade med de som insamlades av Gunnar Roos, har dessa använts i stället. I dylika fall har årssummorna från åren 1973-1985 räknats upp med den genomsnittliga skillnaden, liksom för rovfågarna ovan. På detta vis har jag även kompenserat för att de standardiserade räkningarna tidigare inleddes den 11 augusti, jämfört med den nya starttiden 1 augusti (se

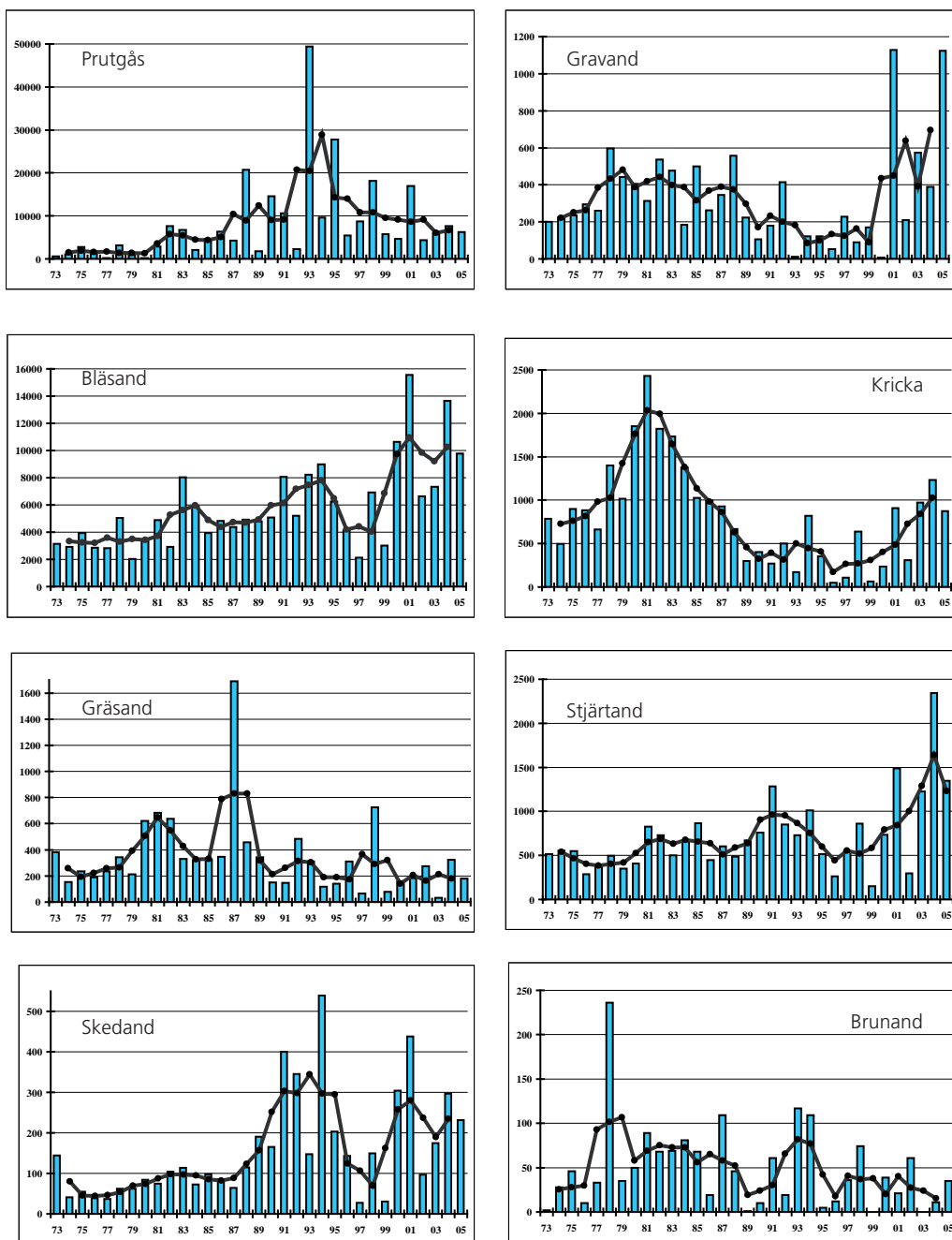
Kjellén 2002 för detaljer). Detta påverkar främst tidiga sträckare som vadare och tärnor. Ett fåtal arter som tidigare inte artbestämts har även räknats om. Artparet stor/smålom har förts till smålom då detta är den lomart som dominerar klart bland sträckarna i Falsterbo. För fisk- och silvertärna samt för större och mindre korsnäbb har jag använt de säkert artbestämda fåglarna i varje dekad under sextonårsperioden 1986-2001 för att räkna om de obestämda fåglarna från åren 1973-1985. Nedan ges kommentarer till enskilda arters uppträdande hösten 2005.

ANDFÅGLAR I Figur 1 presenteras sträcket av 16 olika andfåglar under perioden 1973-2005. De internationella andfåglräkningarna visar på en ökning för samtliga tre svanarter de senaste 30 åren (Gilissen m.fl. 2002). Trots relativt stora årliga variationer speglas detta väl av stigande antal i Falsterbo. Antalet knölsvanar har efter en topp 2001 varit lägre de senaste åren. Sträcktiden är väl utdragen och till skillnad från de andra svanarna är ökningen inte signifikant. För de båda sångsvanarna är ökningen mer påtaglig (Figur 1).

Figur 1. Sträcket av 16 arter av svanar, gäss och änder i Falsterbo 1973-2005 (blå staplar) med rullande treårsmedelvärden (svart linje).

The migration of 16 different species of swans, geese and ducks at Falsterbo 1973-2005 (blue bars) with rolling three-year averages (black line).

Figur 1 forts. Sträcket av 16 arter av svanar, gäss och änder i Falsterbo 1973-2005 (blå staplar) med rullande treårsmedelvärden (svart linje).

The migration of 16 different species of swans, geese and ducks at Falsterbo 1973-2005 (blue bars) with rolling three-year averages (black line).

Vinterfågelräkningarna visar på en signifikant ökning sedan 1975 för såväl knölsvan som sångsvan. Således ökar även antalen som övervintrar norr om Falsterbo. Mediandatum för svanarna infaller i ordning: knölsvan 17 oktober, mindre sångsvan 23 oktober och sångsvan 4 november. I överensstämmelse med flera andra kortflyttare har mediandatum senarelagts under perioden. Medel för 2000-talet ligger således sex, åtta respektive 12 dagar senare än motsvarande för 1970-talet. Om utvecklingen fortsätter kommer sångsvansträcket så småningom att ligga efter det att räkningarna upphört den 20 november. Ungfågelsandelen hos mindre (11 %) och vanlig sångsvan (15 %) kan jämföras med genomsnitt på 12 respektive 9 % sedan 1986.

Liksom flertalet senare år utgjordes de flesta sträckande sädgässen av den tundrahäckande rasen *rossicus*. Sädgåsen är den enda gåsart som uppvisar en signifikant minskning (Tabell 1, Figur 1). Detta beror inte på att fler övervintrar längre norrut (Nilsson 2005), utan speglar snarare en viss allmän nedgång hos nominatrasen. Dessa lämnar emellertid numera generellt inte Sverige förrän efter räkningarnas slut (Leif Nilsson muntl.). Mediandatum i Falsterbo uppvisar ingen tydlig senareläggning under perioden, vilket skulle kunna tolkas som att främst *rossicus* är inblandade.

Efterhand som antalet rastande bläsgäss i Skåne ökat kraftigt (Nilsson 2005) har antalet sträckare i Falsterbo stigit signifikant (Tabell 1, Figur 1). Mediandatum ligger den 13 oktober och har inte förändrats påtagligt under perioden 1973-2005.

I takt med den våldsamma ökningen av häckande grågäss har även Falsterbosiffrorna skjutit i höjden. Samtidigt stannar fler grågäss kvar längre fram på hösten i Skåne och mediandatum har efterhand förskjutits från 21 september på 1970-talet till 29 oktober de senaste fem åren.

Kanadagäsen har ökat klart under perioden 1973-2005 (Nilsson 2005). Mediandatum ligger så sent som 9 november och nedgången i sträcksiffrorna sedan 1990-talet (Figur 1) beror sannolikt på att fler lämnar landet senare eller övervintrar längre norrut.

De båda mindre *Branta*-gässen sträcker på relativt bred front, och även nattetid, vilket gör att antalen som registreras från Nabben fluktu-

erar stort (Figur 1). Långsiktigt speglas dock den signifikanta populationökningen väl. Den 17 oktober räknades hela 40 450 virkindade gäss under förmiddagen. Detta är den i särklass högsta dagssiffran hittills och årsumman landade på knappt 56 000.

Däremot har inga riktigt höga sträcksiffror för prutgås bokförts sedan 1993 och årets drygt 6000 är föga imponerande. Ungfågelsandelen på 13 % ligger nära genomsnittet. Bland nominatfåglarna återfanns fyra ljusbukiga prutgäss.

Huvuddelen av gravänderna lämnar landet redan innan räkningarna inleds i augusti. Sträcksiffrorna antyder snarast en ökning (Figur 1) och en sådan kan ses i de internationella sjöfågelräkningarna från Nordvästeuropa (Delany m.fl. 1999).

Den signifikanta uppgången av antalet bläsänder (Figur 1) är väldokumenterad genom andfågelräkningar (Delany m.fl. 1999, Nilsson 2005). Däremot kontrasterar den signifikanta nedgången av antalet sträckande krickor mot relativt stabila bestånd enligt andfågelräkningarna. Det finns dock en svag nedgång i september-index från Sverige (Nilsson 2005). Att gräsanden minskar i Falsterbo beror sannolikt på att fler sträcker senare på säsongen eller övervintrar. Mediandatum har senarelagts med sex dagar sedan 1970-talet. I Sverige minskar september-index, medan januariindex ökat kraftigt sedan slutet av 1960-talet (Nilsson 2005). Såväl stjärtand som skedand uppvisar en signifikant ökning av sträcksiffrorna (Tabell 1, Figur 1). De internationella andfågelräkningarna antyder stabila bestånd i Nordvästeuropa fram till 1996 (Delany m.fl. 1999).

I Sverige har januariindex för brunand stigit kraftigt efter 1987 (Nilsson 2005). I Falsterbo har arten snarast minskat (Figur 1), men antalen är relativt blygsamma. Medan viggen var förhållandevis talrik under hösten fortsatte den negativa trenden för bergand (Tabell 3). Efter en uppgång fram till mitten av 1990-talet har ejdersiffrorna minskat något i linje med en allmän nedgång i Nordeuropa. I Finland minskar antalet häckare i den sydvästra skärgården för närvarande med 8-16 % årligen (Hario & Rintala 2004). Antalet sträckande sjöorrar uppvisar kraftiga, sannolikt väderbetingade, årliga fluktuationer. I ett längre perspektiv framträder dock

Storlommen är betydligt mera sparsam som sträckfågel i Falsterbo än smålommen.
Foto: Mikael Arinder/Skånska Bilder.

en signifikant ökning (Tabell 1). Svärtan minskade klart i början av perioden, men årets 417 sträckare innebär faktiskt årsbästa för andra året i rad. Den var dock vanligare på 1950-talet med som mest 961 ex 1959 (Ulfstrand m.fl. 1974). Höga antal kan registreras redan i augusti, men oftast infaller sträcktoppen i oktober. Knipan minskar generellt vid Nabben i kontrast till kraftigt ökande januariindex i sjöfågelräkningarna (Nilsson 2005). Orsaken till skillnaden är sannolikt den samma som för gräsanden, d.v.s. en större andel sena sträckare och övervintrare, något som stöds av ett successivt senare mediandatum under perioden. Antalet småskrakar var det högsta på flera år, men långsiktigt är trenden klart negativ.

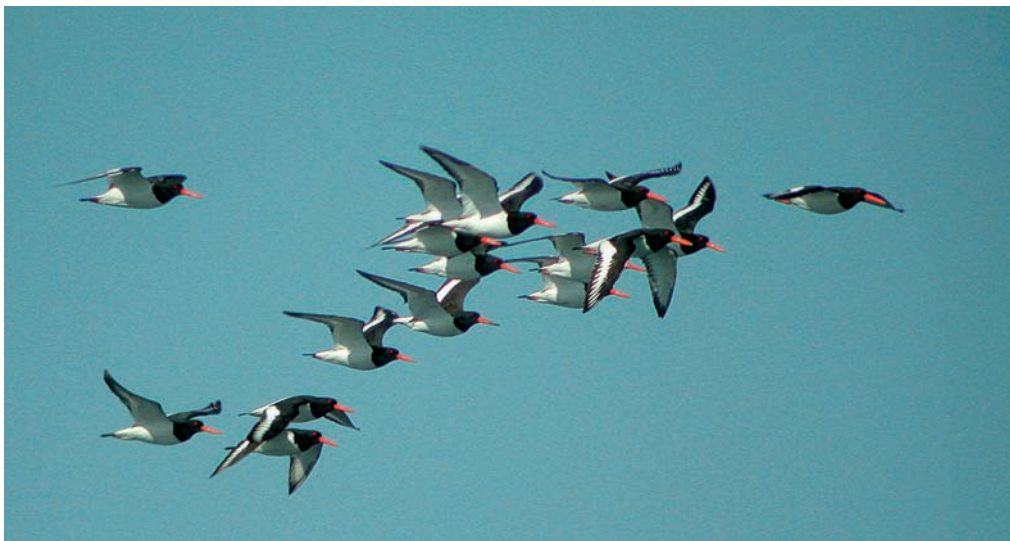
LOMMAR-STORKAR Totalt 677 smålommar ligger endast något under fjolårets rekordnotering. Långsiktigt syns en signifikant ökning som möjligen delvis beror på bättre spaning långt i söder efter bytet av observatör. Storlom har endast separerats sedan 2001 och årets 123 sträckare

ligger nära snittet sedan dess. Antalet islommar av båda arterna har ökat på senare år i linje med en allmän uppgång i landet (Strid m.fl. 2005). Endast två äldre svartnäbbade under hösten är snarast mindre än vad man vant sig vid under senare år.

Antalet sträckande doppingar har definitivt ökat efter bytet av sträckräknare. Både skäggdopping och gråhakedopping har en utdragen sträckperiod med mediandatum i början av oktober.

Sträcksiffrorna visar på en fortgående signifikant ökning av gråhäger och årets 208 fåglar är tredje året med över 200. Två vita storkar sträckte ut; en i början av augusti och en så sent som den 19 november. Den senare härrör sannolikt från Storkprojektet. Däremot uteblev svart stork för andra året i rad.

TRANA-VADARE Tranorna flydde landet i samband med kallluftsgenombrottet den 15 oktober. I Falsterbo bokfördes nytt dagsrekord på 4522 ex, de flesta relativt långt i öster. Sannolikt

Totalt 465 sträckande strandkator passerade Nabben hösten 2005. Den 11 augusti noterades nytt dagsbästa med 152 ex. Foto: David Erterius.

var dock antalet som denna dag lämnade Skåne längre österut betydligt högre. Nytt årsbästa förstärker den signifikant ökande trenden. Av 363 åldersbestämda fåglar utgjorde ungfågeln 9 % att jämföra med ett medeltal på 14 %.

I samband med lågtryckspassager under första augustihalvan registrerades den bästa passagen av adulta vadare på åtskilliga år. Ungfågelsträcket senare under hösten var dock inte alls lika imponerande. Totalt 465 strandkator utgör en av de högre siffrorna under perioden i kontrast till en allmän nedgång. Som mest räknades 152 ex den 11 augusti, vilket utgör nytt dagsbästa. En fin passage av större strandpipare resulterade i en årssiffra som endast överträffas av 3570 ex hösten 1998. Fågeln utgörs främst av rasen *tundrae* från den ryska tundran som långsiktigt inte visar någon tydlig trend. För ljungpipare innebär såväl totalsumman 1785 som 258 sträckare den 12 augusti de högsta siffrorna hittills. Även om flertalet ljungpipare passerade i början av augusti, registrerades även en topp i mitten av november (Tabell 3). Det är osäkert hur många av ljungpiparna som utgörs av nordiska häckare. Antalet kustpipare är det näst högsta under perioden, men här var andelen ungfåglar, vilka

passerade i september, hög jämfört med flertalet arktiska vadare. Tofsvipan är en av de arter som långsiktigt minskat mest och årets antal var föga imponerande.

Även de adulta kustsnäpporna var ovanligt talrika medan sandlöpare och småsnäppa som vanligt inte uppträdde så talrikt tidigt på säsongen. Däremot var de adulta spovsnäpporna vanligare än normalt (Tabell 3). Nästan 11 000 kärnsnäppor överträffas hittills endast av 13 500 hösten 1992. Som mest sträckte 2430 kärnsnäppor den 11 augusti. Liksom hos flertalet arktiska vadare var andelen ungfåglar, vilka sträcker senare, låg. Brushane och enkelbeckasin tillhör de arter som uppträdde i lägre antal än normalt (Tabell 3). Trots en långsiktig minskning, som även syns i Häckfågeltaxeringen (Lindström & Svensson 2006), har antalet enkelbeckasiner varit något högre de två senaste höstarna.

Även antalet adulta myrspovar var högt, och arten är den enda arktiska vadare som uppvisar en signifikant ökning sedan 1973 (Tabell 1). Småspoven tillhör de vadare där huvuddelen av beståndet lämnar landet innan räkningarna startar. Totalt 70 sträckare innebär faktiskt nytt årsbästa, mycket tack vare de 47 ex som sträck-

te den 1 augusti. Sammanlagt 548 storspovar är den näst högsta siffran hittills. Till skillnad från i Häckfågeltaxeringen uppvisar sträckräkningarna ingen signifikant minskning. Detta skulle kunna bero på att flertalet sträckare häckar öster om Sverige. Samma förhållande gäller för rödbena som också minskar enligt Häckfågeltaxeringen. Höstens 548 rödbenor innebär nytt årsbästa, medan antalet svartsnäppor var relativt lågt (Tabell 3). Totalt 497 gluttsnäppor och 150 grönbenor utgör nya årsbästa, och även skogs-snäppa och drillsnäppa var talrika. Ingen av dessa arter uppvisar någon trend under perioden 1973-2005. En tereknsnäppa den 7 augusti utgör ny sträckart.

Roskarlen har i sen tid minskat kraftigt som häckfågel i Sverige (SOF 2002). Majoriteten av sträckarna i Falsterbo, där arten inte uppvisar någon generell nedgång, utgörs sannolikt av tundrahäckare från Ryssland. Smalnäbbad simsnäppa är huvudsakligen sydostflyttare och relativt fåtalig i Falsterbo, där nästan enbart ungfåglar ses. Höstens 10 sträckare ligger en över det gamla rekordet från 2004.

MÅSFÅGLAR-ALKOR Av 23 bredstjärtade labbar under senhösten passerade nio den 26 oktober. Summan har tidigare endast överträffats 1985 (69) och 1991 (33). Den signifikanta ökningen under perioden beror, liksom för fjälllabben, främst på att observatörerna efterhand blivit bättre på att identifiera ungfåglar. Antalet kustlabbar har snarast minskat på senare år, men höstens 67 sträckare är en bra siffra (Tabell 3). Mediandatum inföll tre dagar senare än medel den 12 september. Under perioden 1973-2005 har medianen tidigare lagts från den 12 september under 1970-talet till den 6 september de senaste fem åren. Möjligen förklaras detta av en ökande andel från Östersjön. Det är osäkert hur många av sträckfåglarna som utgörs av svenska häckare, men en gissning är att en hel del kommer från den ryska tundran. Ungfågelsandelen på 79 % ligger klart över medel på 61 %, varför en bra häckningssäsong kan ha spelat in. Totalt 9 unga fjälllabbar är inte så imponerande för senare år. Mediandatum den 28 augusti, ligger 13 dagar tidigare än genomsnittet. Detta skulle kunna indikera att deras ursprung ligger närmare Sverige än flertalet år.

Under de senaste tjugo åren har dvärgmåsen ökat kraftigt som häckfågel i såväl Norrland som i Finland (Olsson 2002). Trots stora årliga fluktuationer har detta slagit igenom i ett signifikant ökande antal vid Nabben. Höstens 747 sträckare ligger väl över medel (Tabell 3). Eftersom ungfåglarna sträcker tidigare än de gamla speglar den förhållandevis låga andelen på 34 % främst en sen sträcktopp under hösten. Det relativt ostadiga vädret under första augustihalvan ledde även till ett ovanligt koncentrerat måsfågelsträck. För såväl skrattnås som fiskmås räknades rekordantal de första tio dagarna (Tabell 3), med exempelvis nytt dagsbästa på 2670 fiskmåsar den 2 augusti. Totalt nästan 12 000 skrattnåsar är i klass med de högsta siffrorna från 1970 och 1980-talen för en långsiktigt minskande art. Skrattnåsen minskar signifikant även enligt Häckfågeltaxeringen, medan riksinventeringen 2002 antyder att nedgången varit långsammare de senaste tio åren (Källander 2004). Även fiskmåsen minskar klart enligt Häckfågeltaxeringen, i skarp kontrast till de ökande antalen i Falsterbo, med höstens 11 455 som högsta siffra i modern tid. Detta skulle kunna tala för att flertalet av sträckarna häckar längre österut. Silltruten, en art som anses ha minskat kraftigt i sen tid (SOF 2002), har inte räknats före 2001. Höstens 41 sträckare ligger strax över genomsnittet för perioden 2001-2005. I alla fall de adulta fåglarna utgörs främst av den längs Västkusten häckande rasen *intermedius*, vilken inte har minskat på samma sätt som nominatrasen som häckar i Östersjön. De 22 tretåiga måsarna sträckte främst längst sydkusten och som vanligt dominerade ungfåglarna klart med 95 %.

Östersjöbeståndet av skräntärna har minskat klart sedan 1970-talet. I Sverige finns drygt 600 par och antalet har varit relativt stabilt under 2000-talet (Staab 2005). I Skåne fanns dock endast tre par 2005 (Waldemarsson 2005). De relativt blygsamma Falsterbosiffrorna uppvisar ingen tydlig minskning under perioden. Årets 25 sträckare överträffas endast av 26 från 1958. Den låga ungfågelsandelen på 12 % ligger endast något under medel. Fisktärnan uppvisar en signifikant ökning under perioden 1973-2005 (Tabell 1) och årets 4470 ex överträffas endast av 6385 hösten 2003. I Häckfågeltaxeringen finns ingen tydlig trend sedan 1975. Då ungfågelsan-

delen på 21 % ligger klart under medel (34 %) beror den höga siffran dock inte på en ovanligt lyckad häckningssäsong. Den tidiga medianen, den 10 augusti, förklaras av bättre koncentration i samband med lågtrycksväder i början av sträckräkningarna. Detta medförde också en lägre andel juvenila, då dessa generellt passerar något senare. Även antalet silvertärnor ligger klart över genomsnittet, men här syns ingen långsiktig trend. Mediandatum den 6 augusti ligger åtta dagar tidigare än vanligt, medan ungfågelsandelen på 31 % är mer normal. Antalet sträckande småtärnor har minskat klart sedan 1970-talet men årets siffra är en av de högre. Till skillnad från övriga tärnor uppträdde svarttärnan mer normalt, även om sträcket var något tidigare relagt. En ung vitvingad tärna sträckte förbi den 25 augusti och arten tenderar nu att bli årlig.

Obestämda sillmular har i totalsumman räknats om efter bestämd procent i varje dekad. Båda arterna har ökat signifikant sedan 1970-talet. Flertalet år är sillgrisslan den klart dominerande arten i Falsterbo med i genomsnitt 77 % av sillmularna, jämfört med årets 67 %. En sträckande alkekung överensstämmer med medel. Som mest räknades 12 ex hösten 1996.

DUVOR-HACKSPETTAR Långsiktigt har skogsduvan minskat signifikant i Falsterbo, liksom i Häckfågeltaxeringen (Tabell 1, Lindström & Svensson 2006). Arten nådde ett bottenläge på 1990-talet då i medeltal knappt 5000 sträckte. Därefter har genomsnittet ökat igen och årets antal är det första femsiffriga sedan 1992. Sträcktoppen den 12 oktober är något senare än normalt och allmänt har en viss senareläggning ägt rum sedan 1970-talet. Skogsduvan sträcker ofta i rena flockar, men mindre antal återfinns nästan alltid i de stora ringduvemolnen.

Efter en mjuk inledning på säsongen noterades en fantastisk urladdning av ringduva i samband med kalluftsgenombröttet den 15 oktober. Utsträcket ägde i det fina vädret rum på bred front, med framför allt stora "rökpuffar" långt i söder, och summan slutade på 137 500. Tidigare finns endast ett sexsiffrigt antal med 126 000 den 12 oktober 1990 och även årssiffran på drygt 400 000 är nytt rekord. Långsiktigt syns en viss ökning, jämfört med en minskning i Häckfågeltaxeringen. Senareläggningen av sträcktoppen är

mindre utpräglad än hos skogsduvan. Totalt 16 turkduvor fortsätter en långsiktig nedgång.

Sträcket av tornseglare är oftast knutet till lågtryckspassager och det är tveksamt om de inräknade siffrorna speglar populationsutvecklingen. Mediandatum ligger så tidigt som den 18 augusti.

Enstaka spillkråkor och mindre hackspettar vände, men endast tre större hackspettar bokfördes som utsträckande under hösten.

LÄRKOR-ÄRLOR En signifikant ökning av trädlärkan i Häckfågeltaxeringen grundas på i genomsnitt endast 22 observerade individer per år. Dock finns en motsvarande uppgång i sträck-siffrorna med i genomsnitt 1066 sträckare. Efter några relativt låga årssiffror räknades under hösten 2011 trädlärkor, med som mest 513 ex den 30 september. Mediandatum den 2 oktober är 6 dagar tidigare än medel. Sånglärkan är en bredfrontsflyttare som inte koncentreras påtagligt till Falsterbo. Höstens 4567 sträckande är den näst högsta siffran i serien och arten har nu flyttats ner från listan med signifikant minskande arter. En uppgång i Falsterbo de senaste fem åren syns dock inte i Häckfågeltaxeringen (Lindström & Svensson 2006). Den troligaste förklaringen till den allmänna minskningen, som registrerats i hela Nordvästeuropa, är övergången från vårsådd till höstsådd. I Storbritannien minskade beståndet med 55 % mellan 1974 och 1999 (Gregory m.fl. 2002) och arten har därför satts upp på den brittiska rödlistan.

Endast en sträckande berglärka utgör den lägsta noteringen hittills och speglar en signifikant minskning (Tabell 1). Uppenbarligen har det skandinaviska beståndet minskat under perioden, och även spontanrapporteringen minskar trots fler aktiva ornitologer (Strid m.fl. 2005).

Samtliga tre svalor uppvisar en klart fallande trend under perioden 1973-2005 (Tabell 1). Nedgången är mest uppenbar för backsvalan som minskar enligt flera studier. Riksinventeringen 2003 resulterade i uppskattningsvis 62 000-74 000 par (Bengtsson 2004), vilket är betydligt lägre än vad som tidigare antagits. Enligt Häckfågeltaxeringen minskade ladusvalan från mitten av 1970-talet fram till början av 1990-talet, men har sedan ökat igen. Trots förhållandevis höga antal de senaste höstarna, med

Drygt 400 000 ringduvor lämnade landet via Falsterbo hösten 2005. Foto: Mikael Arinder/Skånska Bilder.

årets siffra väl över medel (Tabell 3), uppvisar antalen i Falsterbo en signifikant minskning över hela perioden. Båda studierna visar på en långsiktig minskning hos hussvalan och bortsett från ett oväntat högt antal hösten 2003 fortsätter siffrorna att dala i Falsterbo. Mediandatum infaller i ordningen hussvala (24 augusti), backsvala (26 augusti) och ladusvala (14 september) utan slående förändringar under perioden.

Efter att arten uteblivit 2004 sträckte fem större pip-lärkor under hösten. Antalen har ökat successivt under perioden och den får numera betraktas som näst intill årlig. På Nabben har antalet fältpiplärkor minskat från i medeltal 55 sträckare under 1970-talet, till 33 under 1980-talet och fortsatt till 20 ex på 1990-talet, något som torde spegla utvecklingen i det svenska beståndet (SOF 2002). Höstens 13 fältpiplärkor överensstämmer med medel för de senaste fem åren, vilket snarast antyder att nedgångstakten minskat något. Antalet inräknade trädpiplärkor i Falsterbo är mycket väderberoende, vilket ger stora årliga fluktuationer. Liksom för flera andra tropikflyttare var siffrorna förhållandevis låga

under 1990-talet, medan antalen nu varit relativt höga två år i rad. Trädpiplärkan minskar signifikant sedan 1975 enligt Häckfågeltaxeringen, men ökar signifikant om man enbart tittar på standardrutterna som inleddes 1996 (Lindström & Svensson 2006). Långsiktigt är trenden endast svagt negativ i Falsterbo. Antalet sträckande ängspiplärkor har fluktuerat kraftigt utan någon tydlig trend, medan häckfågelräkningarna pekar på en generell minskning. Den rödstrupiga pip-lärkan är en sällsynt häckare i fjällen. Sträcktoppen ligger mycket konstant kring medianen den 16 september. I Falsterbo dominerar ungfåglarna klart, varför de relativt stora årliga variationerna möjligen speglar häckningsutfallet. En signifikant nedgång under perioden 1973-2005 förstärks av endast 21 sträckare under hösten. Nedgången för skärpiplärka som svensk häckfågel är väldokumenterad (SOF 2002). Höstens 24 sträckare innebär den klart lägsta siffran efter bytet av observatör.

Efter fjolårets höga siffra blev antalet gulärlor snarast en besvikelse (Tabell 3) och den har åter kommit upp på listan över signifikant minskande

Antalet sträckande råkor har hållit sig i stort sett konstant under perioden 1973-2005, trots att det svenska beståndet ökat kraftigt. Foto: Michael Gehrisch.

arter. Utvecklingen är likartad i Häckfågeltaxeringen med en signifikant nedgång över hela perioden, men en positiv trend i standardrutterna sedan 1996. Enligt SOF 2002 är det främst den sydliga nominatrasen som minskar, vilket sannolikt främst är en effekt av en minskad areal ängsmark. Totalt 369 försärlor innebär nytt årsbästa för andra året i rad och arten uppvisar nu en signifikant ökning över hela perioden. Som mest räknades nytt dagsbästa på 50 utsträckande den 22 september. Dessutom 26-29 ex tre andra dagar i slutet av september. Även om enstaka försärlor sträcker in i november har sträcktoppen legat stabilt runt medianen den 24 september under perioden.

Sträcksisfrorna visar långsiktigt på en dyster utveckling för sädesärlan (Tabell 1). Årets antal ligger dock över genomsnittet för andra året i rad, varför det möjligen är fråga om ett trendbrott. Bilden är likartad i Häckfågeltaxeringen,

där arten snarast ökat i standardrutterna sedan 1996 (Lindström & Svensson 2006).

SIDENSVANS-VARFÅGEL Efter fjolårets magnifika invasion med närmare 23 000 sidensvan-sar verkar årets 6121 sträckare närmast futtigt. Faktum är dock att detta utgör den näst högsta siffran under perioden 1973-2005, vilket sannolikt speglar ett fortsatt högt bestånd i norra Sverige och Finland. Passagen var något senare med mediandatum 10 november, vilket är fyra dagar senare än föregående år. Detta och 1220 sträckare på räkningarnas sista dag antyder att passagen fortsatte längre fram. Totalt 450 järnsparvar är en hög siffra för en svårräknad art som främst sträcker nattetid.

Medan flertalet trastar var ovanligt fåtaliga bokfördes en relativt kraftig passage av björktrast under senhösten (Tabell 3). Mediandatum den 9 november är tio dagar senare än medel. Även om

björkrasten inte är lika påtagligt invasionsartad som sidensvansen är det otvivelaktigt så att bär-förekomsten längre norrut i landet till stor del styr uppträdandet i Falsterbo. Långsiktigt syns ingen minskning som i Häckfågeltaxeringen.

Totalt 25 skäggmesar är en för senare år låg siffra för en långsiktigt ökande art. Antalet svartmesar och talgoxar var relativt blygsamt, medan blåmesen återigen var förhållandevis talrik. De större utflyttningarna kommer allt tätare och det verkar som arten är på väg från invasionsart till mer regelrätt flyttare. Den har nu kommit upp på listan över signifikant ökande arter (Tabell 1), medan övriga mesar inte uppvisar några trender. Blåmestoppen inföll normalt den 2 oktober och maximalt räknades 9850 sträckare denna dag.

Varfågeln lever främst av smågnagare och har en utbredning som till stor del överlappar med de nordliga gnagarspecialisterna bland rovfågeln. Liksom för blå kärrhök och fjällvråk har sträck-siffrorna, som en följd av låga bytestätheter, gått ner kraftigt sedan början av 1980-talet. Höstens 22 utsträckande utgör en av de högre siffrorna på länge. Detta är i linje med blå kärrhök och tornfalk, andra gnagarspecialister från den norrländska taigan. Varfågeln är för sällsynt för att omfattas av Häckfågeltaxeringen, medan vinterindex för perioden är negativt.

KRÄKFÅGLAR-PILFINK Nötskrikan saknades helt under hösten medan upp till 20 nötkräkor av nominatrasen var ute och snurrade ett flertal dagar under september-oktober. Endast fem bokfördes dock som utsträckande. Generellt har kajan ökat signifikant i Falsterbo sedan 1970-talet. Höstens knappt 51 000 har endast överträffats 1988, 2001 och 2004. Då också vinterindex ökat förefaller andelen övervintrare vara relativt stabil. Även om höstens siffra är den högsta på tio år, har antalet sträckande råkor legat på ungefär samma nivå under perioden 1973-2005. Samtidigt har råkan ökat kraftigt i Skåne (Kjellén 2003). Detta innebär rimligen att ett betydligt större antal övervintrar jämfört med för 30 år sedan, vilket stöds av signifikant ökande vinterindex. Förmodligen är detta främst en följd av generellt mildare vintrar. Under tusen sträckande kräkor fortsätter en mycket negativ trend, och kråkan är den art som uppvisar den kraftigaste nedgången (Tabell 1). Efter byte av index-

metod framträder även en signifikant nedgång i siffrorna från Häckfågeltaxeringen (Lindström & Svensson 2006). Då även vinterindex rasat kan minskningen inte förklaras av att fler kräkor övervintrar. Det är svårt att hitta en övertygande förklaring då arten häckar i en mängd olika biotoper och är utbredd över hela landet. Två korpar sträckte ut och ett ökande uppträdande under senare år speglar den allmänna populations-tillväxten.

Överensstämmelsen är god för staren som minskar kraftigt enligt såväl sträck-siffrorna som räkningarna under häckningstid. Årets siffra är dock den högsta sedan 1993, varför utvecklingen möjligen vänt. Detta stöds av en positiv utveckling i standardrutterna sedan 1996. Staren har emellertid minskat i hela Nordvästeuropa och i Storbritannien har arten satts upp på den nationella rödlistan (Gregory m.fl. 2002). Sträcktiden är utdragen med en topp i augusti och en oftast större topp i oktober. Mediandatum har dock legat stabilt kring den 17 oktober. Antalet utsträckande pilfinkar har minskat signifikant och årets 43 är de första bokförda sedan 1999. Även häckfågel- och vinterindex är negativa (Lindström & Svensson 2006).

FINKAR-SPARVAR Kategorin bo/bergfink uppvisar stora årliga fluktuationer, som till stor del styr totalsumman sträckare. Allmänt har antalen gått ner något under perioden, men svängningarna speglar sannolikt främst frekvensen västvin-dar under sträcktoppen i slutet av september-början av oktober (till exempel är antalet bo-finkar stabilt enligt Häckfågeltaxeringen). Årets drygt 800 000 ligger något över medel och som mest räknades 173 500 den 29 september.

Mediandatum under perioden har fluktuerat relativt lite kring medel den 4 oktober. I och med att bergfinkarna ofta sträcker i tätare sammanhållna flockar går det att uppskatta deras andel av det totala finksträcket. Jag har liksom i fjol under alla större sträckdagar skattat procentandelen bergfink i jämna tiotal. I september låg andelen aldrig högre än 10 % och under toppdagen var den nere i 5 %. I början av oktober låg den på 20-30 % för att stiga till upp mot 80 % i slutet av månaden, då dock dagssummorna var relativt blygsamma. Sammanlagt ger detta en totaluppskattning på 176 200 sträck-

Antalet vinterhämplingar går kraftigt tillbaka i sträckräkningarna i Falsterbo. Foto: Jens B Bruun.

ande bergfinkar, vilket utgör 21 % av totalsumman för bo/bergfink. Detta kan än så länge endast jämföras med 11 % föregående höst. Rimligen borde bergfinksandelen vara lägre i Falsterbo under bokollonår, då miljonhövdade flockar kan övervintra i Skåne.

Fem gulhämplingar är en för senare år låg siffra hos en allmänt sett ökande art. Grönfincken är en annan art som ökar signifikant långsiktigt (Tabell 1). Årets 116 000 utgör den i särklass högsta siffran under serien för andra året i rad. Som mest räknades 17 250 ex den 4 november, vilket endast överträffats den 25 oktober 2004 då 18 810 grönfinkar sträckte. Uppgången stöds av data från såväl Vinterfågelräkningen som Häckfågeltaxeringen. Efter en svacka under 1980-talet har antalet sträckande steglitser stigit markant. För närvarande pekar kurvan brant uppåt med årets 7404 som nytt årsbästa, även här för andra året i följd. Trots detta förefaller även övervintrarna bli fler då vinterpunktrutterna sedan 1975 visar på en klar ökning (Lindström & Svensson 2006).

Frösättningen styr andelen övervintrande grönsiskor, och de årliga fluktuationerna vid Nabben är förhållandevis stora. Långsiktigt syns nu en signifikant positiv trend, även om årets antal ligger nästan 20 000 under fjolårets rekord-siffra. Detta överensstämmer med utvecklingen i Häckfågeltaxeringen medan vinterindex för perioden är negativt. Sträcktoppen låg något tidigare än normalt med mediandatum den 29 september. Enligt Häckfågeltaxeringen har hämpplingen minskat successivt sedan dessa inleddes 1975 (Lindström & Svensson 2006). I Falsterbo registrerades en kraftig nedgång i slutet av 1970-talet. Därefter gick kurvan svagt uppåt till mitten av 1990-talet för att sedan minska igen. Medel för de senaste fem åren ligger dock en bit över motsvarande för 1990-talet. Vinterhämpplingen är en av de arter som uppvisar en kraftig minskning i Falsterbo (Tabell 1). Majoriteten häckar i Norge och arten är för sällsynt i Sverige för att omfattas av häckfågelinventeringarna. Den kraftiga sentida ökningen i Sydsverige av den sydliga gräsiskerasen *cabaret* har slagit igenom i Häckfå-

geltaxeringen medan vinterindex minskat. Av de gräsiskor som ringmärks vid Fyren utgör *caba-ret* numera en betydande andel. Trots stora årsfluktuationer syns en signifikant ökning även i Falsterbo. Årets drygt 16 000 sträckare är ungefär dubbelt så mycket som den gamla rekordsiffran från 1975. Som mest bokfördes 1850 ex den 8 november och det nya dagsrekordet på 2660 följande dag. Mediandatum den 9 november är åtta dagar senare än genomsnittet och passagen fortsatte säkert efter det att räkningarna avslutades. I flockarna urskiljdes även några snösiskor, men dessa kan endast identifieras om fåglarna passerar nära och lågt i medljus.

Invasionerna av mindre korsnäbb är ofta större, men kommer med längre mellanrum än hos den större arten. Årets 1793 mindre korsnäbbar ligger strax under medel och mediandatum inföll något tidigare än vanligt den 26 augusti. Sträcktoppen för den större arten inföll i stället något senare än normalt den 30 oktober. Drygt 1500 större korsnäbbar ligger väl över medel och långsiktigt är trenden snarast positiv för båda arterna. En generell ökning av antalen rosenfinkar efter bytet av sträckobservatör speglar sannolikt inte det svenska beståndet som enligt SOF 2002 gått ner de senaste 20 åren. Häckfågeltaxeringarna uppvisar en ökning för hela perioden, men en signifikant minskning kan ses i standardrutterna sedan 1996.

Medan fjolårets omskrivna domherreinvasion (Pennington & Meek 2006) främst gick i östvästlig riktning norr om Falsterbo, registrerades under hösten den kraftigaste passagen någonsin med totalt drygt 11 000 utsträckande. Av dessa passerade hela 7230 på relativt bred front den 4 november. Tidigare högsta årssumma utgörs av 9627 ex hösten 1975. Långsiktigt syns ingen tydlig trend i Falsterbo, medan arten minskat enligt Häckfågeltaxeringen. Stenknäcken är huvudsakligen stannfågel och årets tio sträckare är en relativt hög siffra. Även 21 lappsparvar utgör ett förhållandevis högt antal. Till skillnad mot fjolårets sena passage kulminerade sträcket mer normalt den 28 september. Långsiktigt syns ingen tydlig trend. Antalet snösparvar har fluktuerat en hel del, men totalt har en nedgång ägt rum under perioden 1973-2005. Den sena sträcktoppen, med mediandatum 7 november, gör att en förhållandevis hög andel kan passera

efter det att räkningarna avslutats. Allmänt anses snösparven ha minskat i landet sedan 1960-talet (SOF 2002).

Även om årets siffra inte ligger så mycket under genomsnittet uppvisar gulsparven en signifikant negativ trend för hela perioden. Häckfågeltaxeringen visar på en likartad successiv nedgång (Lindström & Svensson 2006). Nedgången i Falsterbo kan inte förklaras av att en större andel övervintrar, då även index från vinterräkningarna sjunkit. För ortolansparven gäller en uppgång till 1980-talet och en kraftigare minskning sedan dess. Den häckar numera främst i Norrlands kustland, men har minskat tydligt även där (Strid m.fl. 2005). Sträcket äger till stor del rum nattetid och uppträdandet vid Nabben gynnas av lugnt och disigt väder. Sävsparen har generellt minskat sedan 1970-talet, vilket stöds av minskande antal ringmärkta fåglar i Falsterbo (Karls-son m.fl. 2002) och en negativ trend i Häckfågeltaxeringen. De senaste höstarnas högre antal skulle möjligen kunna bero på bytet av räknare, men årets 3917 är slående mycket jämfört med ett medeltal på endast 1206 sträckare. Intressant i sammanhanget är en klart positiv trend i standardrutterna som inleddes 1996.

REFERENSER

- Alon, D., Granit, B., Shamoun-Baranes, J., Leshem, Y., Kirwan, G. M. & Shirihi, H. 2004. Soaring-bird migration over northern Israel in autumn. *British Birds* 97: 160-182.
- Bengtsson, K. 2004. Backsvalan i Sverige – resultat av riksinventeringen 2003. I: SOF. *Fågelåret 2003*: 53-67.
- Bengtsson, K. 2005. Kungssörnen i Skåne. *Anser* 44: 268.
- Bijlsma, R. G. 2002. Life-history traits of Horney Buzzards (*Pernis apivorus*) in Africa. *Vogelwarte* 41: 240-248.
- Björklund, H. & Saurola, P. 2004. Breeding and population trends of common raptors and owls in Finland in 2003. *Linmut-vuosikirja* 2003: 58-72.
- Delany, S., Reyes, C., Hubert, E., Phil, S., Rees, E., Haanstra, L. & van Strien, A. 1999. *Results from the International Waterbird Census in the Western Palearctic and Southwest Asia 1995 and 1996*. Wetlands International Publication No. 54.

- Fransson, T. & Pettersson, J. 2001. *Svensk ringmärkningsatlas*. Vol. 1. Naturhistoriska riksmuseet & Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.
- Gilissen, N., Haanstra, L., Delany, S., Boere, G. & Hagemeijer, W. 2002. *Numbers and distribution of wintering waterbirds in the Western Palearctic and Southwest Asia in 1997, 1998 and 1999*. Wetlands International Global Series No. 11.
- Gregory, R. D., Wilkinson, N. I., Noble, D. G., Robinson, J. A., Brown, A. F., Hughes, J., Procter, D., Gibbons, D. W. & Galbraith, C. A. 2002. The population status of birds in the United Kingdom, Channel Islands and Isle of Man: an analysis of conservation concern 2002-2007. *British Birds* 95: 410-448.
- Grønlien, H. 2004. Hønschauken i Norge – bestandens status og utvikling siste 150 år. *Vår Fuglefauna* 27: 172-176.
- Hario, M. & Rintala, J. 2004. Population trends of the Mute Swan, the Common Eider and three species of geese on the Finnish coasts in 1986-2003. *Linnut-vuosikirja* 2003: 49-57.
- Hemmingsson, E. & Tjernberg, M. 2004. Kungssörnen i Sverige 2003. I: SOF. *Fågelåret* 2003: 37-41.
- Honkala, J., Björklund, H. & Saurola, P. 2005. Breeding and population trends of common raptors and owls in Finland in 2004. *Linnut-vuosikirja* 2004: 44-56.
- Ivarsson, K. 2005. Fyra par havsörn i Skåne. *Anser* 44: 267-268.
- Karlsson, L., Ehnbo, S., Persson, K. & Walinder, G. 2002. Changes in numbers of migrating birds at Falsterbo, South Sweden, during 1980-1999, as reflected by ringing totals. *Ornis Svecica* 12: 113-137.
- Kjellén, N. 1999. Projekt Glada – årsrapport 1998. *Anser* 38: 85-89.
- Kjellén, N. 2002. Sträckfågelräkningar i Falsterbo förr och nu. *Anser* 41: 114-123.
- Kjellén, N. 2003. Råkan i Skåne och Västeuropa. *Anser* 42: 223-238.
- Kjellén, N. 2004. Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2003. *Fåglar i Skåne* 2003: 9-44.
- Kjellén, N. 2005. Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2004. *Fåglar i Skåne* 2004: 3-42.
- Källander, H. 2004. Skrattnåsen i Sverige - resultat av riksinventeringen 2002. I: SOF. *Fågelåret* 2003: 69-79.
- Lindström, Å. & Svensson, S. 2006. *Övervakning av fåglarnas populationsutveckling*. Årsrapport för 2005. Ekologiska institutionen, Lunds universitet.
- Nilsson, L. 2005. Internationella sjöfågelräkningarna i Sverige 2004/2005. Ekologiska institutionen, Lunds universitet.
- Nyegaard, T. & Grell, M. B. 2005. Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 2004. *Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift* 99: 89-106.
- Ogilvie, M. 2004. Rare breeding birds in the United Kingdom in 2002. *British Birds* 97: 492-536.
- Olsson, C. 2002. Dvärgmåsen i Sverige – resultat av riksinventeringen 2000. *Vår Fågelvärld* 61(8): 6-17.
- Pennington, M. G. & Meek, E. R. 2006. The "Northern Bullfinch" invasion of autumn 2004. *British Birds* 99: 2-24.
- Rudebeck, G. 1950. *Studies on Bird Migration*. Vår Fågelvärld, Supplement 1.
- Ryttman, H. 2004. Fiskgjusen i Sverige – resultat av riksinventeringen 2001. I: SOF. *Fågelåret* 2003: 81-90.
- Saurola, P. 2005. Finnish Ospreys (*Pandion haliaetus*) 2004. *Linnut-vuosikirja* 2004: 20-27.
- SOF. 2002. *Sveriges fåglar*. 3:e uppl. Stockholm.
- Staab, R. 2005. Skräntärnan i Sverige – status och reproduktion 2001-2004. I: SOF. *Fågelåret* 2004: 34-41.
- Stjernberg, T., Koivusaari, J., Hogmander, J., Olila, T. & Ekblom, H. 2005. Population size and nesting success of the White-tailed Sea Eagle (*Haliaeetus albicilla*) in Finland 2003-2004. *Linnut-vuosikirja* 2004: 14-19.
- Strid, C. 2005 Pilgrimsfalken i Skåne. *Anser* 44: 269-271.
- Strid, T. 2005. Fågelrapport 2004. I: SOF. *Fågelåret* 2004: 57-129.
- Ulfstrand, S., Roos, G., Alerstam, T. & Österdahl, L. 1974. *Visible Bird Migration at Falsterbo, Sweden*. Vår Fågelvärld, Supplement 8.

Många arktiska vadare uppträdde i stora antal under 2005. Bland annat noterades 1199 sträckande kustsnäppor. Foto: Michael Gehrisch.

SUMMARY Since 1973 the Swedish Environmental Protection Agency has organised counts of the migration passing the southwesternmost point (Nabben) of the Falsterbo peninsula. From 2001 these counts were performed by two observers recording all species from dawn until 14.00 between August 1 and November 20. As far as possible the age is determined among raptors and some other larger birds. In Table 1 species showing a significant positive or negative trend during the period are listed. Table 2A gives the numbers of migrating raptors and Table 2B the percentage of juveniles in 2004-2005 and means from earlier periods. In Table 3 the migration of all species divided in 10-day periods, together with the annual average 1973-2004 are shown. Figure 1 presents annual totals in 16 different swans, geese and ducks together with running three-year means, generally reflecting the development of the Swedish populations during the period.

Compared to a normal year most species occurred in fairly high numbers. There seems to be a general recovery after poor numbers during the 1990s.

Most raptors did quite well, but the average proportion of juveniles was lower than in 2004 (Table 2B). Dominating westerly winds during the autumn, as usual resulted in a good concentration to the Falsterbo peninsula.

A total of 4,800 Honey Buzzards is nowadays a rather high figure for this generally declining species. The proportion of juveniles was however low after two good years. In Red Kite 2162 migrants constitute a new all time high and the general increase continues. The Swedish population was estimated at 1,600 breeding pairs with the great majority in Scania, where most adults are residents. A general increase in the White-tailed Eagle is reflected well by the comparatively low numbers at Falsterbo (Table 2A). It is primarily juveniles and younger immatures that leave the country. However this years migrants included 5 adults. more than 1,000 Marsh Harriers is a high figure but unlike in Red Kite the increase now seems to be levelling out. Northern Harrier had a fairly good year with a high proportion of juveniles in line with the Kestrel, another northern rodent specialist. The number

of rodents was obviously better than in most later years in the coniferous region of northern Scandinavia.

In total 5 male Pallid Harriers is lower the previous autumns but well above average. Montagu's Harrier seems to decrease in Sweden at the moment but 9 migrants is a comparably high figure for later years. After a clear drop in the number of Goshawks during the 1990s totals increased again up to 60 this autumn. The general trend in Fennoscandia however seems to be negative at the moment. A total of close to 28,000 Eurasian Sparrowhawks is one of the highest figures. After a constant increase since the 1970s the population now seems to be more stable at a high level. After the first night frost 7,923 Common Buzzards migrated on 15 October, the highest figure during the period. Also the total of 19,000 is high. Generally decreasing numbers at Falsterbo may, at least partly, be an effect of more birds wintering in Sweden and/or more birds inclined to cross the Sound further north. Although the number of migrating Rough-legged Buzzards was higher than last year the proportion of juveniles was considerably lower. This reflects a poorer food supply, especially lemmings, in the Scandinavian mountains. Rare eagles were well represented with 1 Short-toed, 2 Spotted, 1 Steppe, 1 Imperial and 1 Booted Eagle. A general increase in the Swedish as well as the Finnish Osprey populations has occurred during the period (Ryttman 2004, Saurola 2005). This year's total of 489 and 96 on August 14 are the highest figures so far. Also Common Kestrels occurred in record numbers, reflecting a good breeding result. The total of 1,530 is three times the average and the daily high was exceeded three times during the autumn. The new record is 210 migrants on August 31. In contrast 224 Merlins is lower than last years, even if the long-term trend is a significant increase. In general the Eurasian Hobby seems to favour easterly winds, which occurred on September 6 when 25 were counted. The total of 79 is high and the population seems to be fairly stable. The Peregrine is increasing at Falsterbo, reflecting growing numbers in Fennoscandia (Table 2).

All three swan species are increasing at Falsterbo, although the curve in Mute Swan is not yet significant (Table 1, Figure 1). Most species of geese also show a significantly positive trend reflecting increasing populations. A total of 40,450 Barnacle Geese on October 17 strongly contributed to

the new all time high. The median date in Greylag Goose has changed from 21 September during the 1970s to 29 October during the last five years. There is a general trend towards a later passage in many short-distance migrants, possibly as an effect of global warming. The Common Shelduck is increasing in line with an increasing total in Northwestern Europe (Delany et al 1999). Most dabbling ducks did well and show a long-term increase (Figure 1). Higher numbers wintering north of Falsterbo and a higher proportion migrating after the counts end in autumn may explain the general decline in Mallard, Common Pochard and Goldeneye. After an increase up to 1995 the Common Eider has decreased. A total of 677 Red-throated Divers is one of the highest figures in the series, while 123 Black-throated is close to the average since 2001. The Grey Heron is increasing significantly with 208 migrants being the third year in a row above two hundred.

After the first night frost 4,522 Common Cranes migrated on October 15 resulting in a record total. As a result of a series of depressions during August the number of migrating waders, gulls and terns were well above average. Contrary to last year the number of juvenile waders in September was low. In correspondence with results from the Swedish breeding census (Lindström & Svensson 2006) waders like Oystercatcher, Lapwing and Common Snipe are on the way down at Falsterbo. On the other hand species like Eurasian Curlew and European Golden Plover generally seem to be doing well. Most waders breeding on the Russian tundra occurred in good numbers during August with for instance close to 11,000 Dunlins being the second highest total so far. Most species of Tringa-waders show no long-term trends, although this season was well above average. A total of 23 Pomarine Skuas is a comparatively high number, while 9 juvenile Long-tailed Skuas is less impressive. The number of Arctic Skuas as well as a juvenile proportion of 79 % is well above average. The Black-headed Gull shows a very negative trend over the period. In sharp contrast this year's total of close to 12,000 migrants is one of the highest ever. On the other hand the Common Gull shows a long-term increase. Most Lesser Black-backed Gulls at Falsterbo belong to the western subspecies *intermedius*, which in contrast to the nominate subspecies is not decreasing. The small numbers of Caspian Tern reflect a decreasing

population in the Baltic. Common Tern again occurred in good number and shows a general increase in contrast to more stable numbers in Arctic Tern.

The generally decreasing Stock Dove occurred in numbers well above average, while a new record was counted in Wood Pigeon. Of these 135,500 migrated on October 15. As in the breeding census Skylark numbers have decreased considerably since the 1970s. Thus this autumn's 4,567 birds is a positive surprise. Woodlark was much more common in Falsterbo during the 1950s, but after a long decline numbers have generally increased since the early 1990s. Shore Lark is an increasingly rare breeder of northern Scandinavia. All three swallows show a long-term negative trend, but Bran swallows occurred in comparatively high number during the autumn. In line with national censuses the Swedish population of Tawny Pipit fell heavily from the 1970s but has been more stable during the last ten years. The large fluctuations in the number of migrating Tree Pipits are most likely primarily weather dependent. There is however no clear negative trend as in the breeding census. Also the number of Meadow Pipits fluctuates fairly much without any clear trend. After two good years the number of Yellow Wagtails was again low. The general decline is mainly attributed to the southern subspecies *flava*. A total of 369 Grey Wagtails exceeds last year's all time high, with up to 50 migrants on September 22. A general decline in White Wagtail can be seen also in the breeding census, in spite of fairly good numbers in the last autumns.

After the massive invasion with nearly 23,000 Waxwings in 2004 numbers were well down to 6121. This is however the second highest total during the period. A corresponding high number in Fieldfare is also probably an effect of a poor crop of berries in northern Scandinavia. The small numbers of Bearded Tit are also increasing. While both Coal and Great Tit were relatively scarce the number of Blue Tits was again above average. The species seems to be changing from irruptive to a more regular migrant with a significant increase during the period. In line with the northern rodent specialists among the raptors numbers of Great Grey Shrike have generally declined since 1982. However numbers have been above average the last two autumns. Small numbers of Nutcrackers turned back over the peninsula on several days but only 5

were logged as migrants. The Jackdaw shows an increase at Falsterbo while the breeding census data suggest more stable numbers. In spite of a pronounced increase in the number of breeding Rooks in Scania numbers at Falsterbo have remained stable. This must be explained by a significantly higher proportion of resident birds nowadays. All Swedish census data show a heavy decline in the Hooded Crow over the period, but the reasons behind this are far from clear. In contrast falling numbers in the Starling have been attributed to the general area decline of pastures in Sweden.

The above average figure in Chaffinch/Brambling contributes strongly to an autumn total. A maximum of 174,000 finches were counted on September 29. Rough estimates of the number of Bramblings on the good migration days resulted in a total of 21 % Bramblings during the autumn. The general increase in Greenfinch continues with a record total of 116,000 of which 17,250 migrated on November 4. The same is true in Goldfinch with 7,404 as a new all time high the second year in a row. Both Linnet and Twite have decreased significantly during the last thirty years. The number of Siskins varies considerably between years but the long-term trend is positive. The total of 70,000 migrants is well below last year's figure, but still the second highest ever. As well as 12,060 on October 24 both constitute all time high. Also Redpoll shows a significant increase over the period. A total of over 16,000 as well as 2,660 on November 9 are record figures. The annual fluctuations in the number of Common Crossbill at Falsterbo are considerably stronger than in Parrot Crossbill. The passage is generally well separated with an average median date of September 7 in Common and October 24 in Parrot Crossbill. While last autumn's general invasion of Bullfinches was not very prominent at Falsterbo, this year's total is the highest ever. Of 11,000 migrants as many as 7,230 were counted on November 4. Most buntings seem to be on the decline with a general negative trend in Yellowhammer, Ortolan Bunting, Reed Bunting as well as Snow Bunting. This is also supported by data from the breeding census in the first three species.

Nils Kjellén
Ekologihuset, SE-223 62 Lund

● **TABELL 3. STRÄCKET I FALSTERBO HÖSTEN 2005**

Sträcket i Falsterbo hösten 2005 uppdelat på dekader samt årets totalsumma och medel för perioden 1973-2004.

Migration at Falsterbo in the autumn 2005 divided in decades, total and mean 1973-2004.

		Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Total Total	Medel Mean
Knölsvan	<i>Cygnus olor</i>	6	0	3	3	25	41	59	184	68	71	270	730	602
Mindre sångsvan	<i>C. columbianus</i>	0	0	0	0	0	0	0	81	185	31	15	312	175
Sångsvan	<i>C. cygnus</i>	0	0	0	0	0	0	2	8	8	12	214	244	126
Sädgås	<i>Anser fabalis</i>	0	0	0	0	0	0	38	17	3	1	54	113	132
Spetsbergsgås	<i>A. brachyrhynchus</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	3
Bläsgås	<i>A. albifrons</i>	0	0	0	0	0	3	209	600	32	3	30	877	291
Grågås	<i>A. anser</i>	7	5	0	33	240	45	270	2730	660	680	7731	12401	2819
Kanadagås	<i>Branta canadensis</i>	0	0	0	2	9	0	0	0	11	0	89	111	116
Vitkindad gås	<i>B. leucopsis</i>	0	0	0	2470	100	100	1320	45445	4570	930	910	55845	8854
Prutgås	<i>B. bernicla</i>	0	0	0	0	46	3195	1588	1212	178	19	22	6260	8110
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	784	287	5	37	0	10	0	0	0	0	0	1123	308
Bläsand	<i>Anas penelope</i>	33	65	442	1261	1312	2650	710	1650	1635	15	20	9793	5714
Snatterand	<i>A. strepera</i>	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	3	6
Kricka	<i>A. crecca</i>	172	255	75	78	50	25	20	23	145	30	0	873	822
Gräsand	<i>A. platyrhynchos</i>	0	0	0	0	0	0	20	90	24	20	25	179	344
Stjårtand	<i>A. acuta</i>	0	22	89	70	368	373	147	72	197	5	6	1349	700
Årta	<i>A. querquedula</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Skedand	<i>A. clypeata</i>	5	18	54	17	3	16	63	27	29	0	0	232	153
Brunand	<i>Aythya ferina</i>	1	2	0	0	3	5	0	0	23	0	1	35	49
Vigg	<i>A. fuligula</i>	16	47	0	0	10	18	17	115	349	0	49	621	411
Bergand	<i>A. marila</i>	0	0	0	0	0	15	1	0	47	5	22	90	269
Ejder	<i>Somateria mollissima</i>	2650	4220	490	690	4510	11130	20030	15610	9040	740	770	69880	85321
Alfågel	<i>Clangula hyemalis</i>	0	0	0	0	0	0	0	2	29	15	44	90	52
Sjöorre	<i>Melanitta nigra</i>	755	1480	210	520	510	415	240	240	180	10	50	4610	2890
Svärta	<i>M. fusca</i>	1	178	5	5	12	0	20	5	110	34	47	417	205
Knipa	<i>Bucephala clangula</i>	0	0	0	0	0	0	0	25	56	0	234	315	373

● **TABELL 3. STRÄCKET I FALSTERBO HÖSTEN 2005**

Art/species	Aug 1 Aug 2 Aug 3 Sep 1 Sep 2 Sep 3 Okt 1 Okt 2 Okt 3 Nov 1 Nov 2											Totalt Total	Medel Mean		
Salskrake Småskrake Storskrake	Mergus albellus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	M. serrator	0	0	0	0	45	189	185	290	304	40	375	1428	1146	43
	M. merganser	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	28	31		
Smålom Storlom Svartnäbbad islom	Gavia stellata	0	0	1	12	49	206	112	74	104	69	50	677	279	
	G. arctica	0	0	0	0	19	19	23	14	16	19	13	123	114	
	G. immer	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	1	1
Skäggdopping Gråhakedopping	Podiceps cristatus	1	0	0	0	1	0	2	2	1	1	0	8	4	
	P. grisegena	4	10	2	5	5	1	2	2	14	11	4	60	8	
Gråhäger Vit stork	Ardea cinerea	77	20	25	39	17	2	12	9	2	0	5	208	107	
	Ciconia ciconia	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	
Bivråk Brun glada Röd glada Havsörn Ormörn Brun kärrhök Blå kärrhök Stäpphök Ångshök Duvhök Sparvhök	Pernis apivorus	77	1794	2277	499	60	81	9	3	0	0	0	4800	7484	
	Milvus migrans	1	3	3	3	0	3	1	0	0	0	0	14	7	
	M. milvus	23	10	14	13	177	525	824	451	86	2	37	2162	543	
	Haliaeetus albicilla	1	2	0	0	9	2	3	12	5	2	6	42	11	
	Circus gallicus	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	
	Circus aeruginosus	113	289	177	230	93	74	19	7	0	0	0	1002	566	
	C. cyaneus	4	3	11	14	28	12	42	51	39	21	18	243	270	
	C. macrourus	0	0	1	2	2	0	0	0	0	0	0	5	2	
	C. pygargus	0	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0	9	8	
	Accipiter gentilis	0	0	0	0	1	1	2	11	4	11	30	60	34	
	A. nisus	180	3826	3994	5181	1757	3028	3028	2260	1854	1756	800	27664	16713	
	Ormvråk Fjällvråk Större skrikörn Stäppörn Kungsörn Dvärgörn Fiskgjuse	Buteo buteo	9	28	15	118	546	1300	2491	13254	816	55	442	19074	13913
B. lagopus		0	0	0	1	8	67	291	185	63	15	18	648	948	
Aquila clanga		0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	2	1	
A. ripalensis		0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	
A. chrysaetos		0	0	0	0	0	0	0	4	1	0	1	6	2	
Hieraetus pennatus		0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
Pandion haliaetus		60	191	128	75	27	4	3	1	0	0	0	489	250	

[illegible]

● **TABELL 3. STRÄCKET I FALSTERBO HÖSTEN 2005**

Art/species	Aug 1 Aug 2 Aug 3 Sep 1 Sep 2 Sep 3 Okt 1 Okt 2 Okt 3 Nov 1 Nov 2											Totalt Total	Medel Mean
	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2		
Tereksnäppa	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Drillsnäppa	82	63	13	1	0	0	0	0	0	0	0	159	30
Arenaria interpres	11	14	8	1	0	1	0	0	0	0	0	35	26
Phalaropus lobatus	1	4	4	1	0	0	0	0	0	0	0	10	1
Ph. fulcarius	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Stercorarius pomarinus	0	0	0	0	0	0	2	1	18	2	0	23	6
S. parasiticus	1	13	12	5	5	21	10	0	0	0	0	67	40
S. longicaudus	0	0	6	1	0	0	2	0	0	0	0	9	6
Larus minutus	1	13	19	7	7	6	97	48	511	26	12	747	323
L. ridibundus	5858	2146	807	636	786	517	287	168	443	206	90	11944	6791
L. canus	7590	1082	355	299	317	533	229	166	253	267	364	11455	1522
L. fuscus	6	18	8	3	2	1	1	0	0	0	2	41	35
Rissa tridactyla	0	0	0	0	0	0	0	1	13	3	5	22	9
Sterna caspia	10	14	0	1	0	0	0	0	0	0	0	25	9
S. hirundo	1816	997	373	162	28	14	1	0	0	0	0	4470	1327
S. paradisaea	281	122	19	0	4	0	0	0	0	0	0	562	163
S. hirundo/paradisaea	596	243	281	78	14	3	0	0	0	0	0	Omr.	Omr.
S. albigifrons	94	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	113	68
Chlidonias niger	11	23	8	0	0	0	0	0	0	0	0	42	38
Ch. leucopterus	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Uria aalge	1	0	0	0	0	2	2	1	78	14	13	163	284
Alca torda	0	0	0	1	0	0	0	0	27	12	15	81	43
U. aalge/A. torda	0	0	0	0	0	0	0	0	54	5	19	Omr.	Omr.
Alle alle	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Columba oenas	12	9	17	96	114	971	1818	5757	1032	337	57	10220	7625
C. palumbus	0	0	0	0	0	1160	12880	308000	78880	16100	4690	421710	218257
Streptopelia decaocto	0	0	0	0	0	0	0	3	4	8	1	16	62
Cuculus canorus	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3

● **TABELL 3. STRÄCKET I FALSTERBO HÖSTEN 2005**

Art/species	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Total Total	Medel Mean
Jorduggla	0	0	0	0	0	1	0	4	0	0	0	5	3
Tornseglare	0	3209	313	35	1	0	0	0	0	0	0	3558	7030
Blek tornseglare	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Större hackspett	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	3	16
Trädläarka	0	0	0	0	5	876	558	357	116	86	13	2011	1066
Sångläarka	0	0	0	0	0	307	1273	1341	1290	321	35	4567	1392
Bergläarka	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	12
Backsvala	0	1434	631	319	31	80	0	0	0	0	0	2495	3493
Ladusvala	0	1329	4106	5882	2843	14831	438	86	38	3	9	29565	22202
Hussvala	0	921	672	1257	112	102	13	2	0	0	0	3079	5489
Större piplärka	0	0	0	1	0	3	1	0	0	0	0	5	2
Fältpiplärka	0	4	5	3	1	0	0	0	0	0	0	13	32
Trädpiplärka	841	15885	9120	5065	375	267	11	6	0	0	0	31570	19478
Ängspiplärka	0	0	0	43	1126	2444	1709	912	306	282	57	6879	8378
Rödstrupig piplärka	0	0	0	5	5	10	0	0	1	0	0	21	62
Skärpiplärka	0	0	0	1	7	12	2	1	0	0	1	24	35
Vattenpiplärka	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Gulärta	62	4855	12100	8645	1119	109	7	3	0	0	0	26900	38359
Forsärla	0	1	4	37	62	164	41	41	14	4	1	369	143
Sädesärta	0	0	355	396	377	328	64	24	1	0	1	1546	1145
Sidensvans	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3110	3010	6121	1263
Järnsparv	0	0	6	28	22	189	96	94	13	2	0	450	44
Björktrast	0	0	0	0	0	0	0	50	2570	9430	4370	16420	10146
Taltrast	0	0	0	0	0	99	30	25	0	0	0	154	1206
Rödvingetrast	0	0	0	0	0	0	0	8	130	120	1120	1378	4457
Dubbeltrast	0	0	0	0	0	0	3	133	20	6	5	167	331
Skägges	0	0	0	0	0	0	6	16	0	0	3	25	12

● **TABELL 3. STRÄCKET I FALSTERBO HÖSTEN 2005**

Art/species	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Totalt Total	Medel Mean
Stjärtmes	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	5	9
Svartmes	0	0	0	0	0	0	14	5	0	0	0	19	839
Blåmes	0	0	0	0	100	9540	13150	1800	110	0	0	24700	20885
Talgöxe	0	0	0	0	0	52	165	145	20	0	0	382	543
Pungmes	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	0	4	1
Varfågel	0	0	0	0	0	5	7	5	3	1	1	22	20
Nötkråka	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0	0	5	180
Kaja	0	0	0	0	0	29	2011	29900	11010	4670	3000	50620	32976
Råka	0	0	0	0	0	19	1452	2537	3300	702	540	8550	7063
Kråka	0	0	0	0	0	0	25	371	504	185	183	1268	4073
Korp	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2	0
Stare	1660	3270	370	530	362	6315	15085	24660	29670	4700	740	87362	118650
Rosenstare	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Plfink	0	0	0	0	0	0	0	0	43	0	0	43	289
Bolbergfink	0	0	0	0	14980	343550	169435	157150	69400	71585	1520	827620	734477
Gulhämpling	0	0	0	0	0	0	2	1	2	0	0	5	6
Grönfink	0	0	0	0	0	0	600	3130	10660	47480	8040	116580	33918
Steglits	0	0	0	0	12	449	677	955	2191	2570	550	7404	1484
Grönsiska	0	0	10	158	14286	25420	13880	5100	5800	4650	685	69989	28562
Hämpling	0	0	0	0	0	0	10575	2320	855	333	52	17265	23956
Vinterhämpling	0	0	0	0	0	0	0	165	870	297	84	1416	2149
Gräsiska	0	0	0	0	0	8	44	122	2351	8820	4940	16285	1304
Snösiska	0	0	0	0	0	0	0	0	16	13	2	31	2
Bändelkorsnabb	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3
Mindre korsnabb	50	392	868	239	60	134	45	0	0	0	5	1793	2031
Större korsnabb	0	0	0	0	0	0	83	288	458	380	299	1508	649
Rosenfink	3	7	0	0	0	1	0	0	0	0	0	11	4
Domherre	0	0	0	0	0	0	2	20	372	10432	227	11053	836
Stenknäck	0	0	0	0	0	6	0	4	0	0	0	10	5

● **TABELL 3. STRÄCKET I FALSTERBO HÖSTEN 2005**

Art/species	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Totalt Total	Medel Mean
Lappsparv	0	0	0	0	4	10	2	0	4	1	0	21	16
Snösparv	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30	44	74	167
Gulsparv	0	0	0	0	0	1	15	282	1449	820	69	2636	3079
Ortolansparv	0	0	10	4	0	0	0	0	0	0	0	14	43
Sävsparv	0	0	0	0	193	1851	832	719	184	133	5	3917	1206
Summa 114 arter	33018	57631	40159	36349	48258	438519	282288	644053	282066	192858	47828	2103027	1473591

Drygt 2 miljoner fåglar sträckte förbi Nabben hösten 2005. Foto: Mikael Aridner/Skånska Bilder.